

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

Beskrivelse

over

det smukke og fornøvelige

Stambuus og Herresæde

Lundsgaard

ved Kierteminde i Fyen,

med

underliggende Eyendomme og Herligheder,

og

Efterretning

om

alle Gaardens og Godssets Eyere

indtil denne Tid,

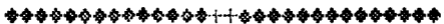
efter Muelighed samlet og udført

ved

Ludvig Boesen

Sognepræst for Kynkebye og Nøvninge

Menigheder.

Kiøbenhavn, 1769.

Trykt og beløst af Kongl. Univ. Bogtr. N. H. Godiches
Efterleverste, og findes sammesteds tilkiøbs.

Høj- og Velbaarne Herre
H e r r
J e n s J u e l

Deres Kongl. Majestets til Danm. og Norge ic.

Kammerherre,
Stifter og Herre
af

Stamhuset
Lundsgaard og Tershauge

min naadige Patron
overleveres underdanigen disse ringe Blade

til
Bidnesbyrd

om
min Høragtelse og Taknemmelighed
for beviste Velgierninger

og
ønskes hierteligen

at
alle Herrers Herre
maa ved
Deres tiltagende Aar
endnu længe opholde Dem
til
Deres Høyadelige Families
og
alle Underdaneres Beste,
herefter bevare
den af Dem saa smukt opbygte Gaard
fra Idens Magt og andre uhykkelige
Tilfælde
og
for al Ting skienke
D e m
de beste Velsignelser for Siæl og Legem,

af

Ludvig Boesen.

Fortale.

Efterdi jeg fra Ungdom af har fundet en besynderlig Lyst til at kiende mit kiære Fæderneland udi de ældre og nyere Tider, saa har jeg undertiden ved foresaldende Lejligheder og i mine ledige Timer iblant andet søgt og samlet adskillige Efterretninger om en og anden Adelsens Sædegaard og dens Ehere her i Niget, særdeles udi de Egne, hvor jeg nogen Tid har opholdt mig eller er bleven bekiendt, men af Frygt for Tab er ingen Herregaards Beskrivelse kommen under Pressen før nu, da den Kongelig Universitets Bogtrykker salig Hr. A. H. GODICHES Efterleverste i Kiøbenhavn har paataget sig at være første Forlegger af nærværende Skrift.

Om slige Efterretninger om vore Herregaarde ere nyttige, vil jeg lade de Hønlærde Forfattere til det Danske Magazin besvare, og til den Ende anføre deres Ord, naar de i Begyndelsen paa det fjerde Bind vil levere os en fuldstændig Beskrivelse om det smukke Engeskholm i Jylland. " Det er en fornøden Ting, sige de, til " Oplysning i vor Danske Adels Historie, at " have nogen fuldkommen Efterretning om de
" gamle

Fortale.

“ gamle Herregaarde og adelige Godser her i Lan-
“ det, hvo dem forðum haver eyet, naar og af
“ hvem de ere bygte og indrettede til fri Sæde-
“ gaarde, hvad merkelig Forandring eller Skieb-
“ ne, de have havt, og hvorledes de fra en Slægt
“ til en anden ere komne. Saadan Kundskab
“ kan ogsaa have sin Nytte, saavel i adskillige
“ andre Henseender, som i sær til Landets og hver
“ Provinces Beskrivelse, og derudi være ikke en
“ liden Zirat, helst naar man dertil kunde foye
“ en smuk Tegning af den Herregaard, man vilde
“ handle om, enten som den nu er, eller i forige
“ Tider haver været, og derhos anføre, hvad In-
“ scriptioner og andre Merkværdigheder derved
“ maatte findes og kunde fortiene at antegnes.
“ Ja hvor mangen skion Herregaard seer man
“ ikke udi hvert Landskab i Riget, som allene, en-
“ ten for sin fortreffelige Situation, eller for sin
“ rare og herlige saavel ældere som nyere Byg-
“ ningskunst var værd i Kobber at foræbige en
“ Tegning af, om man end ikke vidste noget til
“ dens øvrige Beskrivelse. „ Saavidt af det
Danste Magazin.

Endog heraf opmuntret har jeg, saa meget
mueligt var, stræbt at levere en nogenledes fuld-
stændig Efterretning om Stamhuset og Herre-
gaarden Lundsgaard, i sær om alle dens Etere.

Fortale.

En Mand af rar Indsigt, og hvis Beredvillighed, til paa alle optænkelige Maader at tiene enhver stor eller liden Arbejder i Fædernelandets Historie, erindres med Taknemmelighed af mig og flere, jeg mener den berømte Kongelig Geheime Archivarius Høyedle og Velbyrdige Hr. Justiceraad **LANGEBEK**, har havt den Godhed at igiennemlæse, rette og forbedre disse Blade, og forsikrer mig om et efter Muelighed lykkelig udført Arbejde udi sit Høystærede Brev med disse Ord: "Jeg
" har med Fornøielse igiennemlæst Deres Beskrivelse om Lundsgaard, og vilde ønske, at vi
" havde saadan een om hver Herregaard i Landet.
" Men det gjør mig ondt, at jeg ikke finder noget
" i mine Samlinger, hvormed jeg til dette Arbejde
" kan tiene Dem. De faa Anmerkninger, jeg
" har kunnet finde, har jeg tegnet paa hofsøiede
" Blad, foruden et Par smaa Steder, jeg har
" rettet eller tilsat i Barket selv.,,

Denne Beskrivelse har jeg inddeelt i trende Capitler. Det første handler om Lundsgaards Navn, Ælde, Beliggenhed, Anseelse og Vigtighed. Det andet om de til Lundsgaard liggende forrige Adelens Sædegaarde og de til Gaarden henhørende Kirker. Det tredje Capitel om Lundsgaards Eiere. Hvert Capitel har igjen sine §. §. eller Paragrapher, hvis Indhold

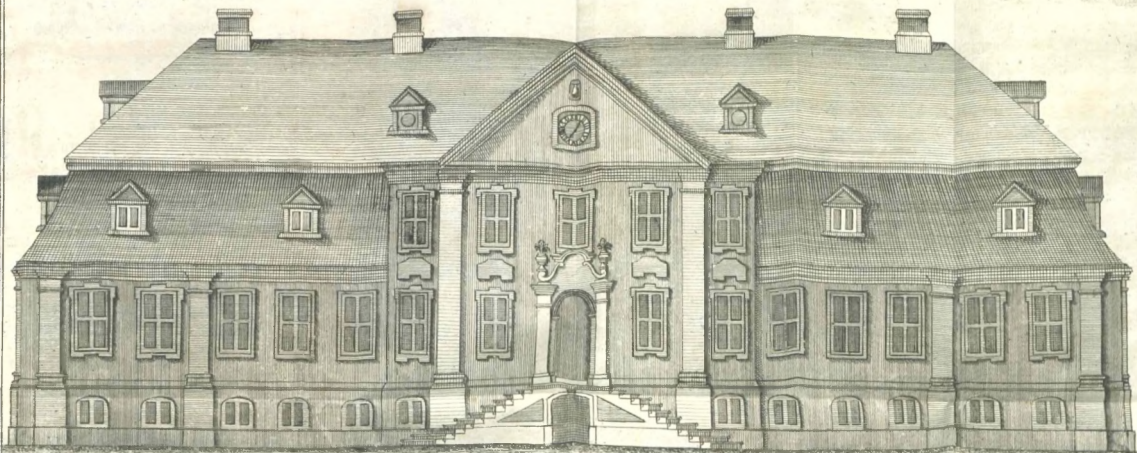
Fortale.

hold næsten sees af Capitlernes. Hertil var intet at udsøge af vore Landsmænds Skrifter, naar jeg undtager noget lidet om nogle af Gaardens Eyere, men Kilderne ere fornemmeligen, deels mundtlige Underretninger og egne Undersøgninger, deels nogle haandskrevne Papirer, med hvilke Høy- og Velbaarne Herr Kamerherre JUEL selv har tildeels været behjælpelig. Det vigtigste af de Haandskrevne er et Pergaments Document af Aar 1618, hvilket et andet Sted er faldet mig i Hænderne, og har jeg agtet samme værd at indføre Ord fra Ord, som et Anhang, efterdi det ey allene giver den beste Oplysning, jeg har kundet faae, om Gaardens og Godssets ældste Eyere og Beskaffenhed, men kunde ogsaa i mine Tanker være andre enten til nogen Nytte eller Behag.

Tegningen af Lundsgaard's nye Hovedbygning, som den viser sig ud til Gaarden, ziret disse Blade, til Ere for Stedets høye Eyere, og til Fornøjelse for mine Landsmænd, paa hvis Bifald og Yndest for dette lidet Arbeide det for en stor Deel vil beroe, dersom flere endog

langt merkværdigere Herregaarders
Beskrivelser skal komme for
Lys.

LUNDGAARD
Stambaus i Fyen.

Første Capitel.

Om Lundsqaards Navn, Ælde, Beliggenhed, Anseelse og Bigtighed.

§. 1.

Mange Herregaarde i Danmark have enten een eller flere Gange forandret deres Navne, hvilke man ofte ved adskillige Tilfælde onskede at vide, og om Tiden og Anledningen at finde nogen tilforladelig Efterretning. Ikke langt fra denne Egn ligger det anseelige og noksom bekiendte Herresæde Solckenhavn, som vides at have haft 5 Navne, nemlig Korbølle, Ulfeldsholm (*), Ellens,

(*) Kigens Raad JACOB ULFELD, som døde 1593, lod det gamle Korbølle ved Lundsbyen af samme Navn nedbrøde og paa nye bygge nærmere ved Stranden, kaldende den Ulfeldsholm.

Ellensborg (*), Nyegaard (**), og endelig Zolskøbenhavn, hvilket sidste endnu er Stedets Navn, af Baron EILER HOLCK, som her fik Aar 1672 et Baronie oprettet. Men Lundsgaard er iblant de Herregaarde, som, saa vidt man veed, altid har haft et og det samme Navn, og blev, da den først skulle anlegges og bygges, kaldet Lundsgaard, ligesom den endnu bærer dette Navn.

Man kan let slutte sig til Navnets Oprindelse; thi, da det Ord Lund bemærker en liden Skov, og Gaarden endnu paa de trende Sider er omgivet med god Skov, der af Begyndelsen mere end i vore Tider kan have lignet en Lund, saa maa den deraf have faaet sit Navn. Ellers bruges de Ord Skov og Lund i flæng, saa at det første ikke altid tilkiendegiver en større, og det sidste en mindre Samling af Træer; derfor kan det fornemmelig have beroet paa den første Byggeherres Behag, at Gaarden er kaldet Lundsgaard, enten der paa Stedet da var virkelig Skov eller Lund.

Det

(*) Frue ELLEN MARSVIN kjøbte Gaarden af Rigens Raad JACOB ULFELD den yngre, og lod den kalde Ellensborg.

(**) Nyegaard, var ikke Gaardens andet, som D. Pontoppidan foregiver i sit danske Atlas, men fierte Navn, saa kaldet af Hr. DUCHVALT, da Kongen afhændede den til ham, efterat CORFITZ ULFELD havde forbrudt dette og mere Gods. En Beskrivelse om denne Gaard kan og ventes at komme for Lyset.

Det er ikke usædvanligt, at en nærliggende Lund eller Skov har givet Anledning til Herregaardens Navn; thi derpaa have Exempler i alle Danske Provinser. Allene i Fyen forekomme: Skovsboe, Skovsgaard nu liggende under Hellebroe, Arreskov, Billestov, Eggestov, Gielstov, Juulstov, Lindstov, Norstov, Dalund, Bannerslund kaldet tilforn Sparretorn, Ørbeklunde tilforn Ørlunde, og Lundsgaard, hvilken sidste dog skal have sit Navn af en Landsbye kaldet Lunde, som blev anlagt, da Gaarden skulle bygges. Foruden denne ere: i Viborg Stift Lundgaard, ogsaa kaldet saaledes af en liden Skov eller Lund, som ligger strax derved, og i Aalborg Stift Lundergaard de eeneste Herregaarde i Danmark, hvis Navne nu omstunder meest komme overeens med Lundsgaards; thi Lundegaard i Folland, som allerede Aar 1451. var en Adelig Sædegaard, kaldes nu Christiansdal efter sin Eheres Sr. Baron CHRISTIAN KNUTHS Fornavn.

§. 2.

Endskjønt jeg hidindtil har ikke fundet opspore, naar og af hvem Lundsgaard først er bleven bygt og indrettet til en Adelens Sædegaard, saa kan jeg dog med temmelig Visshed sige, at den nu har været til henimod 400 Aar. Thi dens første Ehere, mig er forekommen og siden ommeldes, levede midt i det
 A 2 15 Aar

15 Aar hundred, og for hans Tid stod allerede Lundsgaard, saa vidt jeg har fundet erføre.

Man holder ellers for, at Gaarden er ældre end den strax herved liggende Kjøbstad Kierteminde, hvilken dog allerede for Aar 1413 var en Kjøbstad; thi bemeldte Aar stadfæstede Kong ERIK af Pommern dens Friheder givne af de forrige Konger. Saadan Lundsgaards Velde frem for Kierteminde sluttes deraf, at dens Eenemærker paa denne Side strække sig fast lige til Byen, undtagen et lavt og ubetydeligt Stykke kaldet Seden, lignende det man her i Danmark kalder en Dre, som bøyer sig ud i Kiertemindes Fjord, hvilken ringe Strækning allene kunde af Begyndelsen blive henlagt til Byen, efterdi det øvrige tilhorte Lundsgaard.

Udi Kong WALDEMAR den Førstes Tid, som døde Aar 1181, meenes de danske Herregaaarde allerførst at være opkomne, og kaldtes saaledes, fordi de beboedes af Hird eller Hærmænd, der er Officerer over Krigshæren, hvilke først havde disse i Forlønning af Hoffet, men siden fik dem gjort arvelige. Et hvert Herred havde sine visse Styreshavne, af hvilke enhver udgjorde et vis lidet District af Bønder og Soefolk, bestemte til Orlog. De, som derover havde at befale, kaldtes Styresmænd eller Hærmænd. En saadan Styresmand skulle holde for sin egen Person Hest, Brynie og fuld Mandes Vaaben, derhos Armbøffe og 3 Sylter Pile

Riget

Riget til Tjeneste. Han skulle have af hver Havn 9 Skiepper Rug aarligen i Feidetid, foruden hans tillagte Gaard kaldet Styreshavn. Udi bemeldte Kong WAI.DEMARI Lovs tredie Bog tales først om Herremand, det er Adel, og hvor dennem tillades at kiobe Styreshavne, fordi de vove deres Liv for Kongen og Riget (*). Heraf synes da vore danske Herremands frie Sædegaarde eller Herregaarde at have deres Oprindelse, og maaskee jeg ikke tog fejl, dersom jeg tilskrev Lundsgaard samme Ælde og Oprindelse. Vist nok er det, at Situationen synes at give mig temmelig Forsikring, om enten denne eller en anden Herregaard her i Nærværelsen fra de første Tider af, hvilket dog ogsaa kan siges om mange flere Herregaarde, hvis virkelige Ælde ligesaa lidet vides. Min Mening er ikke, at alle gamle Herregaarde eller Styreshavne just laae ved Søekanten, men allene paaستاer, at man kunde formode noget slikt paa saa beleyligt et Sted, som Lundsgaard, der ligger strax ved en beqvem Fiord, hvor de da brugelige smaa Krigsskibe kunde samles, ligge i Sikkerhed og i Skiul af Skoven, og derfra, naar Tid var, udløbe imod Fienden.

§. 3.

Imblant de mange smukke Herresæder, som pryde den i sig selv yndige og frugtbare De Thyen, ta-

U 3

ger

(*) Ar. Hvitfelds Krønike pag. 146 seqv.

ger jeg ikke i Betænkning at sette Lundsgaard. Lad være, nogle andre have adskillige Herligheder og Fordele, som denne savner, saa kan den dog, naar jeg her taler om Situationen, ligesom og i visse andre Henseender, med Sandhed komme i Ligning med de prægtigste, og har alle de Behageligheder, man kan ønske sig.

Gaarden ligger tet ved een af Landets beste og største Fjorde (*), hvilken indløber paa den østre Kant fra det store Belt, strækkende sig ind i Besten forbi Kierteminde til Herregaarden Ulrichsholm og Landsbyen Munkboe hen ved halvanden Miil, og fordi samme Fjord en allene løber til men og forbi Kierteminde, kaldes den gemeentlig Kiertemindesfiord, men i gamle Dage allene Kierrefiord, formodentlig af den længere ind, udi Kiolstrup Sogn, liggende Landsbye Kiertinge, som i mine Tanker er ældre end

Kjøb:

(*) Odensefiord er den største, og holder fra Hindsholmens yderste Ende til Landsbyen Seden hen ved halvfierte Miil, men dens Besyrling udkræver Forsigtighed formedelst de mange Sandgrunde, hvorfors Kierteminde, som havde bedre Havn, var tilforn en Ladeplads for Odense Kjøbmænd. Fjorden ved Lyeborg er ikke saa aaben ved Indløbet som Kiertemindesfiord og inden for bredere, men strækker sig neppe saa langt, og taber ligesom denne, hen imod Byen, den behøvende Dybhed for store Skibe. De andre i Landet indløbende Fjorde ere enten mindre eller mere usikre.

Kiøbstedden (*). Lundsøgaard har denne Fiord mod Norden, hvilken er her omtrent en halv Miil bred. Paa den anden Side af Fiorden sees Halvoen Zindesholm med Skove og Marker, og hvor den endes mod Osten falder her i Dynnene de igiennem store Belt seylende Skibe, ligesom og alle fra og til Kiertesminde kommende Fartøyer, og de paa Fiskerie, som oftest lige for Gaarden, liggende Baade giøre Stedet ret muntert, og fornøyer Synet. Ingen halv fierding Miil imod Vesten, ligger Kiøbstedden Kierteminde paa hin Side Fiorden, som paa dette Sted giør en liden Ombygning, og er ikke bredere, end at man paa den anlagte lange Broe kan føre ind til Byen. Paa denne Side viser Byen sig smukt, ved Enden af Skoven, der hindrer, at den ikke kan sees fra Lundsøgaards Bygning, men, da Beyen fra Nyeborg til Kierteminde løber lige fra Hovedbygningen ved Bredden af Fiorden, kan man og see alle dem, som paa den Bey komme fra og til Byen. Kaster man Øjet til den søndre Kant, er Udsigten deylig over Haven, og dernæst over en Eng ind i

A 4

Skø:

(*) At Kierteminde Navn skulle bemærke et Kiært eller ønskeligt Minde, mener jeg ikke. Dogse hentyde den første Stavelse, som Byen efter min Mening har faaet af Fiorden og denne igjen af Landsbyen Kierteinge, til en Kierte eller Kerte, saa kaldes i Jylland en Lysetage, menende, at man forðum her holdte et Lysetaarn med Blus til Advarsel for de Søfarende. Pontopp. Ael. D. Tom. 3. p. 460.

Skoven, hvis Giennembugning paa dette Sted kunde for Synet aabne jevne Marker, Revninge Kirke og Bye og endeligen Skov. Østen for Lundsgaard er ligeledes Skov og Mark, men da den sidste her falder noget høyt, hindres man, fra at see Beltet, med videre.

§ henfende til Landets Inddeeling henhører Lundsgaard til Biergeherred under Odense Amt, og ligger udi Revninge Sogn. Til Kirken sammesteds er en god fierding Miiil. Herved er at merke, at Gaardens Marker ere just den yderste Kant af Amtet imod Østen eller Nordost, og ligesom her løber ind i Nyeborg Amt; Thi mod Vesten og Norden er, næst Kierteminde ogsaa liggende i Odense Amt, Gindsholmen (*), der henhører til Nyeborg Amt, og mod Sonden skilles Lundsgaards Marker fra sidst bemeldte Amt ved en Bæk kaldet Karlslund, som har sit Udlob i Fiorden eller Beltet. Næst Kierteminde ere Odense og Nyeborg Lundsgaards nærmeste Kiøbsteder, og ligger Gaarden omtrent lige langt fra dem begge, nemlig henved halv tredie Miiil, dog maaskee lidet nærmere Nyeborg.

§. 4.

(*) Halvæn Gindsholm, som udgjør 4 Sogne, nævnes i ældre Fortegnelser, som et Herred for sig selv, og kan endnu i henfende til den verdslige Jurisdiction betragtes saaledes, men efter den geistlige Inddeeling er den alene en Deel af Biergeherred.

§. 4.

Ligesom man ikke med Bished veed Lunds Gaards Velde, saa kan ey heller meldes noget om Gaardens første Bygnings Beskaffenhed, og dens Forandringer i de ældre Tider. Længe har Borges Gaarden, ligesom andre gamle Adelens Sædegaarde, været efter de Tiders Maade befæstet, og derfor omringet med Graver, af hvilke en Deel endnu vedligeholdes. Ved Pladsens Rydning, da nærværende Bygning skulle opføres, syntes det, at der paa Stedet havde adskillige Gange været bygt. Før den uhykkelige Ildbrand, som Aar 1763 ødelagde fast den hele Borgesgaard, bestod Bygningen ikkun af gammel Bindingsværk, 2 Etager høj, undtagen et firkantet Taarn, som var grundmuret, og blev, med hvad derudi fandtes, af Ilden sparet. Dette Taarn var af Skikkelse, som de fleste Kirketaarne her i Landet, temmelig rummeligt, men ikke meget højt. Deraf mene nogle, at her tilforn har været en Kirke, og kan det vel være, at et Capel har i samme Taarn fordum været indrettet. Dog synes det mere troeværdigt, at Taarnet er bleven opført enten til blot Sitat paa Bygningen, eller og for deraf at forsvare sig i fiendtlige Tider, og derfor kan af Besyndelsen have haft sine Skjehuller, hvilke man endnu seer paa gamle Slotte og Adelens Gaarde.

Den nærværende Borgesgaards Bygning, som Høj- og Belbaarne Hr. Cammerherre JUEL, strax

efter Ildbranden, begyndte at lade opføre, og nu er i fuldkommen Stand, kan i henseende til den nye Bygnings Maade, beqvemme Indretning og veltrofne Zirater regnes iblant de smukkeste her i Landet. Den første Grundsteen blev sat i May Maaned Aar 1765, og derved til Erindring nedlagt følgende Opkrift:

Æfterat den forrige Lundsgaards Bygning, som bestod af Bindingsværk, var af Ilden fortæret om Natten den 3 November 1763. lagde Sr. Ratsraad JENS de JUEL til Lundsgaard og Tershave den første Steen til denne grundmurede Bygning den *May* 1765.

Saa staae da Lundsgaard nu, til Verdens sidste
Ende,

Da Himlen selv, og Hav, og Jorden skal opbrende:
Gud selv bevare dig, og dem der her skal boe,
At Ilden aldrig meer forstyrrer deres Roe!

Bygningen bestaaer af en grundmuret Længde, 64 Alen lang og 20 Alen bred. Vel er den ifkun en Etage høy, men Kielderens under den ganske Bygning, Hvisten midt paa af fem Sag til begge Sider, og det gebrokkne Tag, giver den en ret anseelig Høyde. De fem Sag i Midten har ud til Gaar- den en Udbygning eller lidet Forspring, lige fra Grund- den af til det overste. Midt paa dette Forspring er Indgangen, hvortil optrædes fra begge Sider paa
gode

gode Trapper af hugne Kampesteen, forsynede med Jern Gitterværk, og over Døren synes Byggeherrens adelige Baaben med Zirkler omgivet. Her lige for paa Bygningens anden Side er Udgangen til Haven, men her ere ikkun Trætrapper af Egeplanker, dog stærke, smukke og magelige. Overst i Dvisten til Gaarden er et Slagværk, og Taget paa hele Bygningen belagt med glasserede hollandske Stene, og forsynet med malede Blitrender. *Antichambre* eller Forstuen gibset og lagt med Fliser, er stor og lys, fra hvilken trædes ind i Værelserne til begge Sider, og sees over Dorene Byggeherrens Navn i Chiffre af Guld, malet og forgyldt. Lige for Indgangen en smuk malet Trappe, prydet med gibsfede Buer, til Salen og de øverste Værelser, men paa hver Side ere fem Gemakker, alle ordentlige, gibsfede, betrokne og ret smukke. Saa vel paa Betræk, som over Dorene finder man meget skionne Malninger, forestillende snart Perspektiver, snart Jagt og Hyrdestykker og saa videre, iblant hvilke sees udi Epistestuen over trende Dørre, de tre Herresæder: *Lundsgaard*, *Tranekær Slot* paa *Vangeland* og *WALDEMAR Slot* paa *Thorsinge*, efterdi deres høje Eyere ere i nærmeste Forvantsskab med hinanden (*). Udi Dvisten er en stor og ret anseelig Sal,

lige

(*) Hvor *Lundsgaard* sees, har Maleren, som vel forstod sin Kunst, efter eget Indfald affildret alle de Personer, som

ligeledes gibset, og med prægtige Malninger prydet. Her seer man det navnkundige Soeslag i Ridgebugt, hvor Velbemeldte Hr. Cammerherrens Farfader Hr. Admiral NIELS JUEL med 31 Skibe totaliter slog den svenske Flode under Admiral HORNS Commando, samt Admiral RABES Seyer over de Svenske ved Rygen, Viceadmiral GABELS ved Kiel, de fiendtlige Skibes Erobring ved Stromstad af TORDENSKIOLD, og Marstrands Indtagelse ved sidstbemeldte Søehelt. Over Dorene viser sig Prospecter af Risbenhavn og Kronborg. Paa begge Sider af Salen ere under det gebrokkne Tag indrettede ringere, dog ogsaa gode og bekvemme Bærelser til Nytte for en større Familie end nu. I Kielderen er et stort og smukt Kistken, ligeledes gibset, samt andre til Huusholdningen henhørende Indretninger, alle meget ordentlige og bekvemme.

Ved denne Hovedbygning's østre Side, ere gode Luse af Bindingsværk og teglhængte, indrettede for Domestiquer, Hollænderie og anden Huusholdnings Brug, men nogle faa Skrit derfra ved den vestre Side staaer Ladegaarden af god Bindingsværk med Straaetag bestaaende af tre Længder, tildeels opførte af MARQVOR ROTHSTEEN den yngre, hvis og Fruens Navne

som da vare paa Gaarden, fra Cammerherren selv indtil den ringeste Dreng, enhver i sin daglige Dragt og Arbejde, hvorved han ey heller har glemt sig selv, og ere alle vel trosne.

Navne og Baaben, med Aarstall 1647, findes udhugne paa et Losholt. Stalden ved Enden af den ene Længde er smuk og vel indrettet, og lige for et ottekantet Lysthuus ved Enden af den anden Længde, begge opbygte af nu værende Evere. Midt paa den tredie og mellemste Længde var tilforn Hovedindkørselen, ligesom man endnu drager ud her, og derpaa, igiennem een i Skoven af vilde Castanietræer nyetigen plantet Allee, til Nevinge Kirke, og videre, men lige for Hovedbygningen er nu den egentlige og almindelige Indkørsel. Graven hindrer, at man ikke kan køre lige op, hvilken Umagelighed formodentlig bliver forandret til større Anseelse, ligesom og hvad der ydermere kan være Stedet til Nytte og Biielighed ikke vil blive sparet, dersom Gud lader Hr. Cammerherre JUEL endnu leve nogle Aar, og hvad der af ham med stor Bekostning allerede er sat i Stand, ved Guds Beskiemmelse bliver bevaret fra all ulykkelig Tilfælde.

Strax Sønden for Bygningen er den fornemste Lyst- og Frugthave, hvori lige for Binduerne Blomster-Rabatter, en Fontaine og Hækker, ligesom overalt en Deel gode Frugtræer, Alleer og andre Zirater, samt fornødne Kiøkkenurter, især skionne Asparges, dog befindes Haven for nærværende Tid ikke i den Stand, at den kan svare til den herlige Bygning. Uden for Haven er een for nogle Aar siden meget forbedret Eng, som paa de tre Sider omrins

ges

ges af Skov. Denne smukke og bequemme Plads har Hr. Cammerherren været betænkt paa at indtage til en Dyrehave, og indhegne med de længe varige Enebarstavre, saa at man fra Vinduerne kunde over Lysthaven see ind i Dyrehaven, og have Dyrene ideligen for Øyne, allene Engen behøves til Høeavling. Men skede det, og Skoven lige ud for Bygningen blev tillige igiennemhuggen til en Allee, vilde det give et meget behageligt Syn, og Gaarden kunde viise sig paa denne Side nok saa smukt, som paa den anden ved Fiorden.

§. 5.

Holingen til Lundsgaard er just ikke saa vidtloftig, som ved adskillige andre Herregaarde i Sjen, dog har nærværende høne Ehere meget forbedret den. I di den nye Landmaalmings Matricul er Gaarden ansat i Alger og Eng for 33 Tønder, 1 Skieppe og 3 Fierdingkar, og Skovskuld 3 Tønder, 2 Skiepper, 2 Fierdingkar og 2 Album. Hertil er en lagt noget contribuable Hartkorn. Een Deel af Jorden, egentlig Tershavge tilhørende, laae tilforn iblant Revninge Bonders, men er for nogle Aar siden bleven ombyttet, og udgjør nu, samlet, en god Lokke i Nærværelsen ved Lundsgaard. Foruden denne ligger omkring Gaarden 5 indhegnede Marker eller Lokker, som har god Skov og Sædejord.

Jordarten i denne Egn bestaaer meest af sort Muld med en stærk Blanding af Leer. Om trent en halv Alen, under denne Jordens øverste Skorpe, har man enten den guulagtige fede Leer, eller Sand paa de fleste Steder. Her er ingen høye Bakker, naar jeg undtager den ey langt fra Gaarden ved Fjorden, saa kaldte Klint, hvorover Landevejen gaaer fra Nyeborg til Kierteminde. Vandet, som ideligen bortfylder Grunden, forvolder altsaa, at et Stykke efter et andet nedfalder oven fra af Klinten, hvilken Skade, man mener, endskiønt med niegen Bekostning, kunde forebygges, og Veyen blive mere sikker. Leret er got og kunde maaskee være tienligt for Portemagere eller vore Steentøys Fabrikver. Et andet slags Leer findes og her, som er fint og temmelig hvidt, kaldet Smidieleer, formodentlig en god Mærkel eller Jordmarv, dog bruges ikke til Algerens Gødning, men tages allene af Bønderne, for dermed at hvitte eller kalke deres Huse. I dets Sted føres aarligen mange Læs Tang til Gaarden, og blandes med anden Gødning til dens Formerelse, ligesom den og anvendes til samme Brug af mange Deboere, og agtes fordeelagtig, naar den ikkun først er vel raadnet, inden den kommer paa Algeren. Nogle Steder falder Jorden, naar den tillige er meget sidd, vanskelig at behandle, ved stærk indfaldende Regn i For- og Esteraar, men denne Besværlighed er dog allerede meget ophævet ved Grofter og Rønder til

Van-

Bandets Afledning, saa at der nu kan avles got Korn og Høe, hvor Jorden tilforn laae ubrugelig og ey til synderlig Nytte.

Byg, nemlig, det 6 radede, er den største og lykkeligste Udsæd. Det to radede er tilforn forsøgt, men man fandt sig dermed ikke fornøyet, endskjønt dette slags Byg i god Jord giver den største Fordeel og Kornet er i sig selv større og bedre. Dog saaes her og aarligen en god Deel Rug, Havre og Urter, samt lidet Hør og Hamp, som lykkes vel. Naar Urterne vore vel, og Jorden derefter bliver giødet, faaer man det beste Byg og siden Rug, ellers saaes først Byg, hvor til giødes, siden Rug, eller Byg igien og Havre, hvor Jorden er sid, og derefter høiler Løkken 2 eller 3 Aar. Byg vil ikke gierne holde sig reen for Havre, Agerkaal eller Risdiker, og Morgenfruer eller onde Urter tor ligesaa undertiden indfinde sig, men Klinte og især den unyttige Seyre tager visse Aar langt stærkere Overhaand udi Rugen, dog er denne sidste blevet meget bedre, siden man har begyndt at saae den tidligere i Efteraaret. Zumle avles ofte mere end til eget Brug. Undertiden bortlejes en Løkke til fremmede Creaturers Græsning, men af Høe kan ey synderlig undværes fra Gaarden.

Nogle faa men skionne Stude sælges aarligen, men egentlig holdes her Hollænderie, som er i hyppelig Stand, og giver overflødig og got Smør,
men

men af Øste gjør man nu ingen stor Fordeel, og hvad derved afgaaer, bliver rigeligen oprettet ved Smørret og Sviin. Vel har den fordervelige Dværgfygdom ogsaa indfundet sig paa Gaarden, og borgebet den største Deel Kioer, dog efterdi baade Lundsgaard og Keoninge Sogn har siden været forskaanet, endog da denne Landeplage sidste Gang udi Aaret 1765 grasserede her i Egnen, saa ere de allerede ved Indkiøb, i sær af bornholmske Kioer og ved lykkelig Tillæg næsten voxne til det behøvende Antal, der ikke skal være større, end vel kan græsses og foeres. Et lidet Stutterie har og hidindtil frembragt nogle rare Zeste, men næst Kioer legges meest flid paa gode Saar og Sviin. For saa Nar siden har man forsynet sig med et lidet Viltrek af engelske Saar fra en anden Herregaard, hvilket lykkes meget vel.

Omkring og til Lundsgaard staaer overflodig Skov, meest af Bøg og Æg (*), dog ogsaa en god deel Æske og Elmtræer, hvilket sidste slags paa mange Steder agtes rart (**). Disse slags Træer ere

(*) Man holder for, at den, her paa den nordre Kant af Landet vorende Æg, er stærkere og bestandigere, end andensteds, maaskee sandt nok; efterdi den er yngre, og en stor Deel, som omhugges og bruges, kan ikkun anses, som Ritsæge.

(**) Af Elmtræ forferdiges Smedlerne her i Landet meget smukt Arbejde. Sr. Cammerherre Juel har og ladet sælde nogle gamle Birsbærtræer, som stod i Skov

ere i Almindelighed ikke saa store her, som paa nogle andre Kanter i Landet, dog langt større end ellers her i Egnen. **El, Rønn, Taur eller Lon, Syld, Zessel, vild Kirsebærtræ**, her kaldet valste Kirsebær, vild Abild *ic.* vover og her, men ingen Birk. Pile af adskillig slags sees overalt ved Gierderne, og flere sættes aartigen, hvilke til Skovens Besparelse forskaffer Gierdestavre *ic.* Slaan, Hvidtorn, Brambær og Sybentorn, og saa videre, bruges til Indhægninger, helst Slaantorn som den bedste og bestandigste; thi Hvidtorn, som ellers vover i Døerflodighed, udholder neppe med Hessel. At hægne med dette sidste, som andensteds bruges, er her et forgiwes Arbejde, efterdi saadant Gærstel om Vinteren ganske borttages af ledige og fattige Folk, helst fra Kirkeminde, ligesom og disse optage Stavre, nedbrøde Grene og brække eller afhugge de unge Træer enten til egen Brændsel eller til at sælge, dog lider Bondernes Gierder og smaa Skove langt mere, hvor mindre Tilsyn kan have. Nogle Steengierder findes omkring Gaardens Marker, men flere at sætte, ville blive vanskeligt, da denne Egn har ingen Overflodighed af Steen. De fleste Aar er Skoven frugtbar paa Olden, og da indsettes deri saa mange Gviin, som kan sedes, for en billig Penge. Tegnses til et Teglbrænderie i forrige Tider en laugt fra Gaar-

den, til samme Arbejde, hvortil dette Træ ligeledes er meget ypperligt.

Gaarden, men da her er ingen Tørvegrund, maatte det blive alt for bekosteligt, og til Skovens store Skade og Formindskelse, samms igien at anlegge.

Stort Bildt, som Hiorte, Raae og Daaedyr, findes ikke, men ville en længere savnes, naar den omtalte Dyrehave blev indrettet og sat i Stand, ligesom ved en stor Deel andre Herregaarde i Fyen. Lilsforu var her en større Mængde af Hare; thi for et par Aar siden gav en vis Omstændighed Anledning til deres Formindskelse i Keoninge Sogn, men Lundsgaard haver Jagtrettighed paa flere Sogners Mark. Pindsvinet er velsmagende for Almuen, som enten steger det, eller lader faage Suppe derpaa. Bilsboiin, Ulve og Brokke veed man her ikke af, og de skadelige Ræve ere ikke mange, da man flittigen tracter dem efter Livet, og under dem ingen Roe til at formere sig, efterdi Mark og Skovrotter, Muus og deslige, som Ræven menes at ødelegge, ikke gjøre nogen fiendelig Skade. Illeren foregive nogle at have seet her. Lækatten eller Baseren, som siges at være brun om Sommeren og hvid om Vinteren, har jeg seet i Junii Maaned af samme Farve, som den har om Vinteren. Den er nyttigere end Ratten i Kornladerne, hvor man ofte plages af Ratter og Muus, og Skindet vide Bønderne at bruge til Lægedom for Heste (*). Af Muldvarpe haver man i

B 2

Over

(*) Lækattens Skind bruges og til Røer. Et ganske lidet Stykke reddede nyeligen en Roe, som havde drukket noget forgiftigt i sig.

Overflodighed til liden Fordeel. Sielden sees Odderer og Maaren, men aldrig Egterne, af hvilke dog findes i Mængde ey langt fra denne Egn.

Om Egnens Fugle veed jeg intet i Særdeleshed at anføre. Ornen og andre Rovfugle maae undertiden pryde Porten, hvorpaa den slaaes med udspilede Binger. Storken bygger ikke her og den opholder sig ikke meget i denne Egn. Kragerne indfinde sig gierne, endskiont de ideligen forfølges, men Skader sees nu sielden ved Lundsgaard. Begge Slags spises af mange. Spurre er her nok af, og synes at have fuldkommen Herredomme over Kornet paa Marken og over Havstrugterne, især Kirsebær, Sukkerærter &c. Af de Fugle, man gierne ønsker sig, findes Agerhøns, Bekasiner, Brokflugte, Lerper, Kramsfugle, Snepper, Viber og mange flere. Naar Vinteren bliver haard, indfinder Lerkene, Bogfinken og andre smaa Fugle sig iblant Spurrene. Undertiden fornemmer man ogsaa Vegtelen, men merkeligt, at Nateregalen, som paa sin sædvanlige Tid ideligen lader sig høre her og andensteds i Egnen, dog nu aldrig opholder sig i nærmeste Skov ved Lundsgaard, men tilforn skal den dog have været der. Naar Kiertemindesfjord om Vinteren tilfryser, indfinder sig Svaner, Vildgæs og Lender, især af de sidste skydes ofte en stor Mængde, og sælges for 6 til 8 Skilling Parret, men de ere gierne sterkt trannede og ubehagelige at spise.

Ved

Ved Lundsgaard er ingen ferske Søer, men i nogle Damme, saavel som i Graverne baade ved Lundsgaard og Tershavge falder noget Fiskerie, især Karudser. Tilforn vare Karper, Alborrer, Giedder og Brasen ikke saa rare som nu, dog er Velbemeldte Hr. Cammerherren betænkt paa, igien at sette dette Fiskerici Stand. Krebs falder ikke nærmere end næsten en Mill herfra. Derimod frembringer Fiorden en stor Betsignelse af alle de slags Fisk, som sædvanligen fanges i saadant Vand, som Hal, Torst, Silo, Svilling, Hornfisk, Makrel, Slynder, hvoraf et Slags ere særdeles gode og store, og kaldes Kierteminde: Raadmænd (*). Pigvar, Tobis, Tunger, Steenbider, Ræger, Muslinger eller Stielfisk &c. men ingen Hummer, og sielden Ørret, som, naar den faaes, er særdeles skøn; Og da nu Lundsgaard ligger Kierteminde saa nær, kan man fast hver Dag have paa Gaarden enten een eller flere slags Fisk; thi fra Gaarden selv betiener man sig ikke af dette Fiskerie.

Jeg har tilforn med saa Ord erindret nogle skadelige Urter, som voxe her i Korset. Om disse saa

B 3

vel

(*) Da disse slags Slynder ere særdeles fede og tykke, maae de formodentlig deraf have faaet deres Navn, man maatte da spørge, hvorfor man ikke heller har kaldet dem Kierteminde Borgemeistere, efterdi man gemeenslig siger om en fed Mand, at han har en Borgemeister Mave.

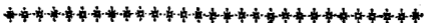
vel som de nyttige, der rigeligen pryde Lundsgaards Skove, Marker og Enge, vil jeg stræbe ved en anden Venlighed at give nogen Underretning. En stor Deel Kiendes og bruges af Bønderne, og disse at opdagte skal i Særdeleshed være mit Øyemeed. Det samme tænker jeg og om de bekiendte og skadelige Indsecter, som forekomme her i Egnen. Nogle medicinske Urter lader Sr. Cammerherre JUEL aarligen indsamle. I Begyndelsen af dette Aarhundred leve de den lærde Rector i Kierteminde, MATTHIAS HENRIC SCACKTIUS, som blant andre Manuscripter har efterladt sig: *Observationes Botanicas de Plantis circa Carstemundam nascentibus*, men dette Manuscript faaer jeg neppe at see.

Paa en Tid af hundrede Aar er Bøndergodset til Lundsgaard anseeligen formeret, da det tilforn neppe udgjorde det halve af det, som nu horer dertil. Gaardens Eyere har Tid efter anden tilhandlet sig saa meget, at det nu beløber sig til 287 Tønder 4 Skiepper 3 Fierdingkar 2 Album Hartforn i Alger og Eng, hvilket altsammen, dog med Forskiel, er i god Stand, og enhver kan svare Kongen og Herskabet deres. Den største Deel ligger i Nærværelsen, dog noget adspredt, nemlig udi 7 omliggende Sogne, saaledes:

Kevninge Sogn og Bye	14	Gaarde	21	Huse
Bogensø Sogn og Bye	1	"	"	"
Flodstrup Sogn, Kiffendrup Bye	"	"	1	"
Rynkebye Sogn, Huuslev Bye	1	"	"	"
Risøstrup Sogn, dito Bye	2	"	"	"
" " Ladbye	3	"	3	"
Munkeboe Sogn og Bye	1	"	2	"
" " Dræbye	2	"	1	"
Drigstrup Sogn og Bye	4	"	2	"
" " Bregnoer	3	"	1	"
" " Kierbye	5	"	3	"
" " Lille Bibye	5	"	"	"

Tilsammen 41 Gaarde 34 Huse.

Disse Bøndergaardene staae i Hartkorn fra 3 til 12 Tønder og lidet derover. Til nogle Huse ligge foruden Haveplads lidet Jord i Markerne, og blant de ved Kevninge anførte Huse ere 6 Skobhuse, som ligge i Gaardens Løkker.

Andet Capitel.

Om de til Lundsgaard liggende forrige Adelen's Sædegaarde og de dertil henhørende Kirker.

§. 1.

Endskönt man her i Syen ikke finder mange Sogne, som jo endnu i vore Tider have een og undertiden tvende Herregaarde, saa vare der dog fordom langt flere, men samme meget ringere end nu omstunder baade af Bygning og Eenemerker, saa vel som Bøndergods. Til Beviis vil jeg allene nævne nogle Sogne i denne Egn, for Exempel: 3 Riststrup Sogn er nu ifkun een Herregaard, nemlig Ulrichsholm, men, for ringere end 200 Aar siden, vides trende Herregaarde: 1. Skendinge eller Skinnerup, som siges at have Navn af en Kiempe der begravet, blev overdragen af CHRISTEN KNUDSEN ACKELEYE til Kong CHRISTIAN den Sierte, som nedbrød den gamle Bygning, og lidet dervfra opbygte et Herresæde for sin naturlige Søn ULRIC CHRISTIAN GYLDENLÖVE, da Gaarden fik sit eget Navn Ulrichsholm. 2. Zuuslevgaard, nu en stor Bøndergaard

degaard ved Byen Hunslev, var fordm en Herregaard, beboet af tvende RISBRICHER efter hverandre.

3. Keyrupgaard (maaskee den samme, som et Manuscript kalder Kieselgaard i Kiolstrup Sogn) nu liggende under Ulrichsholm, tilhorte ANDERS KAAS Aar 1595. Desforuden laae for kort Tid siden Østergaard udi dette, men nu til Munkelbye Sogn. Udi sidst bemeldte Sogn var fordm Trællerup Gaard beboet af Frue TALE ABILDGAARD, HANS OLDELANDS Enke, Aar 1588, men nu afbrudt, og Dræbyegaard, HANS URNE tilhørende samme Aar. I Kynkebye Sogn foruden Skovsboe, som endnu er her, Urupgaard (*) beboet af PEDER NORBYE 1555 og af ANNA NORBYE 1592, men nu en Bondegaard, og maaskee flere. Hvad Kevninge Sogn angaaer, hvori Lundsgaard ligger, da kan derom det samme siges. Sognet er kun lidet, bestaaende af een Bye, og dog har her i gamle Dage paa een Tid været trende adelige Sædegaarde, nemlig Lundsgaard, Lindsgaard og Tershavge, men samme vare ringe og langt fra ikke af den Beskaffenhed, som de fleste Herregaarde nu ere. B 5 Linds

(*) Udi Roldinghuus Amt i Jylland har fordm været en adelig Sædegaard af samme Navn, eller maaskee rettere Ugerup. Iblant dens gamle Ehere anfører den danske Atlas Peder Norby 1535 og flere af den Slægt, men jeg frygter, at man har taget Urup i Kyeu, for Urup eller Ugerup i Jylland, ligesom man ey heller maa confundere nogen af disse med den store Herregaard i Skanderborg Amt, kaldet Urup.

Lindagaard var nærmest Lundsagaard mod Østen ved Kiertemindesfiord, hvor tilforn stod tvende Huse, men nu ikkun et Huus, som deraf har Navn, og kaldes Lindshus (*). Formodentlig havde Gaarden sit Navn af Lindetræer, hvilke dog nu ikke findes der. Pladsen, hvor Gaarden har staaet, kan man kiende, men naar og af hvem den først er opbygt, har jeg ingen Efterretning om. Den første Eyere til Lundsagaard, som vides, nemlig Sr. HOVENSKILD, eyede ogsaa Lindagaard, og fra hans Tid var alt Godset samlet under eet Herskab indtil PALLE ANDERSEN ULFELDS Død, efter hvis Afgang det blev deelt imellem alle hans Arvinger. HANS VON MHELLEN paa sin Frues ELLEN ULFELDS Begne bekom een Part i Lundsagaard og Lindagaard, og siden udkøbte de andre Medarvinger til bemeldte Gaarde, hvorom herefter mere forekommer. I bemeldte HANS VON MHELLENS Tid, som i Begyndelsen af det 16 Aarhundred boede paa Lundsagaard, slutter jeg, Lindagaard er bleven afbrudt, og dens Jorder og Egedomme efterhaanden henlagte under Lundsagaard, ligesom de endnu høre dertil. Strax ved Stedet sees en opkastet Høy, kaldet Jomfrue Søen, som fordim har været omgivet med Vand. Paa denne Høy har, efter Almuens Fortælling, en Jomfrue paa

(*) Ildi Pontopp. Atl. Dan. Tom. 3. p. 426. nævnes Lyngsagaard i Revninge Sogn, som maac være Lindagaard, der nu ikke er mere til.

paa visse Tider siddet og spundet paa en Kof. Man beretter ogsaa, at Gaardens gamle Eyere skulle lade sig see kiørende, og andet saadant mere, som siges i Almindelighed om alle gamle Slotte og Herregaarde, naar derpaa har opholdt sig nogen, der paa en eller anden Maade har distingveret sig fra andre. Mere veed jeg ikke at berette om det forrige og for lang Tid nedbrudte Lindsgaard i Kevninge Sogn.

§. 2.

Den anden Sædegaard, Høj- og Velbaarne Sr. Cammerherre JUELL tilhørende, ligger ikkun et par Bøsseskud i Sydøst fra Kevninge Kirke, og kaldes Jershavge. Ved den vestre Ende i Byen er en Bondegaard kaldet Voldsgaarden, og strax derhos en med Graver omringet Plads, nu begroet med Underkrov, paa hvilken Plads, det er kiendeligt nok, at en Herregaard tilforn har staaet; og gamle Folk fortælle, at Jershavge først skal være bygt her, men derefter afbrudt og sat, hvor den nu staaer. Deresom denne Fortæling er rigtig, hvilket jeg finder troeligt, har Gaarden dog ikke, saa længe den stod paa dette første Sted, haft Navnet Jershavge, men er kaldet Kevninge af Byen, ved hvis Ende den laae, ligesom adskillige andre Herregaarde have Navn af den hosliggende Landsbye. Slik Gaardens Forflyttelse, mener jeg, at være skeet af CHRISTOPHER PALLESEN ULFELD, da han efter sin Fader PALLE ANDERSEN

DERSEN ULFELD, som nok levede ikke længe efter Aaret 1508, arvede denne Part af Godset.

Hvad Navnet Tershavge angaaer, da har Stedet maaskee været kaldet saaledes, førend Gaarden blev opbyggt. Undertiden skrives Tershavge, hvilket synes at skulle betegne en Havge med Gierde omgiven, men da man i de ældste Tider og oftest læser Tershavge, sluttet rimeligere, at Stedet i Begyndelsen har været enet eller beboet af een kaldet JÆRK eller HIERE, som er eet af Fyenboernes ældgamle originale Navne, og endnu ofte forekommer iblant Almuen; Altsaa skulle Navnet bemærke saa meget som Hieres Havge. Bygningen er liden og ringe, baade Borge- og Ladegaarden af Bindingsværk med Straaestag, har en heller i de ældre Tider været stor, dog vist nok langt anderledes end nu omstunder. For saa Aar havde endnu Borgegaarden Tegltag, og var tilføjede med en liden Have omringet med Graver, og derved over en Bindelbroe. Graverne ere ved Magt, men hvor Broen var, er i disse Aar, da den blev brøstfeldig, opfyldt. Strax ved Gaarden skal for mange Aar have været en Vandmølle. Endnu er her god Skov og Situationen ikke ubehagelig, men Gaarden beboes ikke, hvorfor den efterhaanden har tabt meget af sin Anseelse. Tilforn var her en Jorpagter, men nu holdes allene en Ladefoged, og Groden, af de tilliggende Jorder, fores gemeenslig til Lundsgaard, hvorimod en Korntiende udtærskes og nogle Creature, mest

meest Kalve, foeres og fødes om Vinteren. En Deel af Jorden laae tilforn iblant Kevninge Bønder, men er nu samlet og udgiør tvende Indhegninger eller Løkker, den eene ved Lundsgaard, hvorom tilforn, den anden ved de andre Jershavge Løkker, hvilke nu tilsammen ere 4. Hovedgaard's Taxt er 24 Tønder, 2 Skiepper og 2 Fierdingkar. Jordarten med videre er fast af samme Beskaffenhed, som ved Lundsgaard. Nu følger nogen Efterretning om Ejerne til Jershavge Gaard og Gods, saa vidt den ikke havde samme Herffab, som Lundsgaard.

I. CHRISTOPHER PALLESEN ULFELD, som menes at have bygt Jershavge. Hans Foyældre vare PALLE ANDERSEN ULFELD, Danmarks Riges Raad og RIGISSE GODOV, om hvilke herefter mere forekommer. Efter bemeldte sin Faders Død tilfaldt hannem denne Deel, af det her efterladte Gods, og uden Tvivl opholdt han sig meest paa Jershavge, ellers eyedede han og Weirup, endnu en god Herregaard i Marslev Sogn, omtrent halvanden Mil herfra.

Med sin Svoger HANS VON MHELLEN til Lundsgaard og Lindsgaard kom CHRISTOPHER ULFELD i Trette om nogen Grund og Jord, liggende paa Kevninge Mark, og blev hannem tilkiendt Ret ved Kong FRIDERIK den Første's Dom affagt paa Herredagen i Odense, Mandagen næst efter vor Frue Dag Assumptionis Aar 1527. Dette uagtet blev Sagen dog
atter

atter oprippet, da HANS VON MHELLEN var død, og Sonnen PALLE VON MHELLEN arvede Godset, hvorover en Syns og Gransknings Forretning, efter Kong CHRISTIAN den Tredies Befaling, foretoges paa Kevninge Mark af nogle Adelsmand, hvilke Tirsdagen før Simonis og Juda Dag Aar 1555 igien tildømte CHRISTOPHER ULFELD de omtvistede Grunde og Jorder.

Aaret efter Kong FRIDERIK den Førstes Dødt udi bemeldte Sag, nemlig 1528; var CHRISTOPHER ULFELD iblant den tyske Adel, som Høystsamme befalede at møde i Holsteen med deres Folk og Heste, til det foresatte Tog imod onliggende tyske Fyrster, og Aar 1534 indfandt han sig med samme Adel udi Hellestø Kirke uden for Odense at udvælge Hertug CHRISTIAN til Konge udi Danmark (*).

Han kom tvende Gange i Ægteskab, først med MARGRETHE DUE, som døde Aar 1535, og ligger begravet i Kevninge Kirke, hvis Gravskrift herefter skal anføres, anden Gang med MAREN MOGENS Datter JUEL, som havde tilforn haft JACOB FLEMMING til Bøvelse i Sieland (**). Af før ommeldte sees, at han endnu levede Aar 1555, men formodentlig ikke længe derefter, og blev efter sin Død hensat hos sin Frue i Kevninge Kirke. Om han foruden en Son,
som

(*) Ar. Hvitfelds Krønike Tom. 2. pag. 1310 og 1425.

(**) O Bangs Samlinger Tom. 2. pag. 646.

som strax herefter anføres, har efterladt sig flere Børn, vides ikke.

2. PALLE CHRISTOPHERSEN ULFELD forrige Herres Søn, og derfor skrives gemeenslig iffun ULFELD CHRISTOPHERSEN, kaldtes ogsaa IDEL ULFELD. Foruden Weirupgaard arvede han efter sin Fader Jersehøge. Aar 1564 blev han forlenet med Rugaard, som da var en kongelig Forlening, men nu en Herregaard.

Den Trette angaaende nogle Jorde paa Nevinge Mark, fornyedes tredie Gang imellem PALLE ULFELD og Fru ANNE KNOB, PALLE VON MHELLENS Efterleverste, og gik endelig Dom i Sagen paa Hervedagen i Odense den 12 May Aar 1577 til hans Fordeel. Dommen læses til Slutning, som giver nærmere Oplysning.

Med sin Fru GIERTRUD STIG PORSIS Datter, som levede Aar 1574 havde han tvende Døtre, men ingen Sønner. Det sidste Aar jeg finder PALLE ULFELD nævnet, er 1589, og maaskee han ogsaa ved denne Tid er død, og begravet i Nevinge Kirke.

3. Fru ANNA ULFELD, PALLE CHRISTOPHERSEN ULFELDS Datter, eyede Jersehøge Aar 1618, da hun efter Ansøgning bekom Vidisse, udstædt af Kong CHRISTIAN den Sierte paa Kong FRIDERIK den Andens og Danmarks Riges Raads affagde Dom i oifbemeldte Sag, hvilket Document er det, jeg her til Slutning, som et Afsnit

hang, skal indføre. Frue ANNA ULFELD maae vist nok have været gift, men med hvem har jeg ikke kunnet opspore.

Efter hendes Død maae Jershavge være kommen til Lundsgaards Eyere, MARCUS ROTHSTEEN den ældre, som siden forekommer, og derfor her forbigaaes.

4. GREGERS HÖEG, var en Søn af STYGE HÖEG til Bang i Bendsyssel og ANNA GREGERS Datter ULFSTAND. Han kom i Ægteskab med LISBETH ROTHSTEEN, en Datter af MARCUS ROTHSTEEN den ældre, og formodentlig med hende blev Eyere af Jershavge, som han igien folgte tillige med noget Bøndergods, bestaaende af 5 Gaarde i Kevninge, Aar 1648 til MARCUS ROTHSTEEN den yngre til Lundsgaard.

Han eyede ogsaa den neppe en fjerding Müll fra Jershavge liggende Herregaard Nørbel, hvor jeg over tvende Porte har seet hans og Frues Navne og Baaben med Aarstallene 1634 og 1645. Bemeldte hans Frue bragte ham 6 Sønner: JENS, STYGE, MARCUS, JENS, JOST og MARQVORD HÖEG, de tvende første døde vorne ugifte, og den fjerde Søn JENS HÖEG beboede Nørbel efter sin Fader (*), men Jershavge forblev bestandigen Lundsgaards Eyere tilhørende, og har nu siden Aar 1648 haft samme Herfskab.

2.

(*) Wielands Tidender for Aar 1727. pag. 54.

§. 3.

Til Lundsgaard ligge tvende Kirker, nemlig i Kevninge, paa denne og i Drigstrup paa hin Side Kiertemindesfiord, dog begge i Biergeherred. Disse Kirker tilhorte Kongen, indtil Sr. ERIK BANNER til Oregaard, Ridder, Geheimer og Justitsraad oc. mageskiftede sig dennem til for fem Bondergaarde her i Tjen. Kongen forbeholdt sig Reluktions Rettighed, og saaledes afstod bemeldte Sr. ERIK BANNER dem Aar 1679 til Sr. Etatsraad HUGO LÜTZOV til Lundsgaard og Tershave. Skiodet er underskrevet af RUDOLPH VON OFFENBERG, Oberst og Commendant i Næborg, og KNUD URNE til Juellskov. Menden forbeholdne Reluktions Ret tilkjøbte siden Baronesse PUTBUS sig af Kong FRIEDERIK den Fjerde Aar 1718 og derefter have Kirkerne stedse fulgt Lundsgaard.

Drigstrup Kirke er annektereret Kierteminde Kirke. Tienden er ansat for 33 Tønder 4 Skiepper Harts Korn. Dette tillige med Munkeboe Sogn, ligger imellem Odense og Kiertemindesfiord, hvorfors Almuen her i Egnen gemeentligen siger: Imellem Siordene, naar den taler om disse tvende Sogne. Jordarten er særdeles god og frugtbar, fornemmeligen falder Bygget, hvoraf meest saaes, meget reent, saa at den største Deel sælges, som Sædeforn, til de omkringliggende Egne, hvor Jorden frembringer mere af adskillig Ukrud. Vist nok er denne Egn een af de frugt-

bareste og beste i hele Fyen, men at man her finder saadanne frugtbare Aigre, som i mange Aar ikke gior des, og dog bære overflodig Byg saavel som andet Sæd, som nogle foregive, dermed mener jeg, at være sagt for meget. Skov er her ikke og lidet Tørvestiær, dog da Jorden er saa ypperlig, seer man Bønden i herlig Stand, ligesom han og roses for sin Skikkelighed fremfor paa mange andre Steder. Kirken, som skal være indviet St. Nicolao, ligesom Kierteminde Kirke St. Laurentio til Bre, er kun li den, mørk og uanseelig, og har en, saavidt jeg veed, noget mærkværdigt at fremvise. Man fortæller, at den i de ældste Tider var annecteret Mesinge Kirke paa Hindsholm; men da Præsten druknede i Baadø Bek, som adskiller Hindsholm fra det øvrige Fyen, blev den henlagt til Kierteminde. Kongetienden blev Aar 1553 ved Kong CHRISTIAN den Tredies Benaading skienket til Sognepræstens Indkomst, hvorom nærmere Efterretning findes i Hr. Etatsraad Hoffmans Samling om Foundationer, men her med andet mere forbigaaes, efterdi jeg udi dette lidet Skrift fornemmelig opholder mig ved Lundsgaard, og det Sogn, hvori Gaarden ligger.

§. 4.

Udi Revninge er den anden Kirke, Lundsgaard tilhørende, hvis Tiende staaer for 12 Tønder 2 Skiepper Hartkorn. Maaskee den i ældre Tider har

har tilhørt Jershavge Ene, men med større Vis-
 hed vides, at den med Drigstrup Kirke var i Kon-
 gens Ene, som mod Bederlag i noget Bondergods
 overdrog den efter Souverainitetens Indførelse til Sr.
 Geheimeraad ERIK BANNER, der igien folgte den til
 Retsraad og Amtmand HUGO LÜTZOV Aar 1679,
 hvorom kort tilforn er meldet. Kirken er lidet større,
 men lysere end Drigstrup Kirke, og opbyggt, deels
 af Muursteen, deels af hugne Kampesten, med et
 Taarn af sædvanlig Høyde, og over alt tækket med
 Tegl. Indvendig har den 6 Hvælvinger, hvoraf de
 3 udgiore Choret. I steden for den gamle og stærk
 papistiske Altertavle af smuk Billedhuggerarbejde i
 Træ og malet, hvilken er opsat nedre i Kirken, sees
 nu en ganske liden af Allabast og sort Marmor, fo-
 restillende Nadveren. Paa Muren oven over staaer
 Aarstallet 1722, som uden Tvivl skal vise, at Kir-
 ken samme Aar er repareret. Kalk og Disk er af
 Selsk, og paa Kalken staaer FRIDERIK LÜTZOVs og
 DOROTHEA MAGDALENA VON HARSTALS Navne med
 Aarstal 1703. Prædikestolen, opsat over Friens-
 timmer Stolene, er laqveret og malet med denne In-
 scription: Gud til Ære og denne Kirke til Be-
 prydelse lod erlig og velbiurdig MARQVOR ROTH-
 STEEN til Lundsgaard med hans Ære Srue,
 Srue VIVIKE FRIIS denne Prædikestoel bekoste og
 staffere A. 1664. Samme Aarstal med begge des-
 ses Baaben og Navne sees malede paa den overste

Mands- og Fruentimmer-Stoel, som, for en indskrift Stoel for Herkabet selv blev indrettet oven for Mandsfolk Stolene, var ogsaa til deres Brug, men nu alene for Domestiquer. Paa Skriftestolen staaer: **Herr LAURITZ NIELSEN** Sognepræst til Kevninge Kirke 1585 (*), og paa Degnestolen: **ULFEL CRESTOFERSEN**. **GERTRID** STEGTS Datter 1574. Lige for Degnestolen er Sunten af en udhuggen Kampesteen med et Messing Bækken. Over Indgangen til Choret er opsat et malet Træ Crucifix, men i Choret's Gulv findes en Ligsteen med Omkrift: *Her builer erlig och velbiurdig Mand CRESTOFER ULFEL och bans kiere Hëöstru Fru MAGRETE Du saglig med Gud, som döde Anno Domj. MDXXXV.* Denne Skrift er med de saa kaldede Munkesogstaver, og midt paa Stenen sees udhuggen begge deres Billeder i Legems Størrelse. Foruden denne er endnu

(*) Da denne **Hr. LAURITZ NIELSEN** nævnes allene Præst til Kevninge, kunde man slutte, at Kevninge Sogn paa den Tid havde sin egen Præst, og er siden annekteret Rynkeby Kirke, hvilket ogsaa menes. Han levede endnu Aar 1588, og var en smuk, forhyllig og lærd Mand, forestod ogsaa i mange Aar sit Embede. Præsternes Navne for ham vides ikke, ligesom en heller deres, som i nogle Aar derefter vare i Embedet. Den første, gamle Folk kan erindre, var **Hr. CORNELIUS OLUFSEN**, som blev Provst i Herredet, og skal have været her 50 Aar, og maaffee derover. Efter ham kom **Hr. SIMON HARTEL**, som döde den 4 Jun. 1722, og **Hr. LAURITZ EILSKOV**, döde den 31 Mart. 1764.

endnu i Kirken tvende andre Ligstene. Af deres Ins-
criptioner seer man, at under den eene ligger Mads
JÖRGENSEN Forpagter ved Lundsgaard og Jerse-
havge, fød udi Haagaarden i Kierum Sogn udi
Eyen den 7 May 1665, levede udi Ægteskab med
ANNE MORTENS Datter næsten 39 Aar, havde
12 Børn og døde den 7 Januarii 1739 i sin Alders
74 Aar og 8 Maaneder, samt derunder dette Vers:
Mit Stov er lagt i Muld, min Siæl som luttret

Guld

Er alt i Himlens Glæde; Tænk Løfere derpaa,
Og stræb, at du kan naae hos Gud det samme
Sæde.

Under den anden Steen hviler KEY MADSEN PRAEM,
fordum Forpagter paa Jersehavge, fød paa Tønstруп
Aar 1656, havde Bryllup paa Risingegaard (*)
Aar 1693 med PERNILLE TOMBS Datter KÖPKE, ef-
terlod sig 3 Sønner, og døde 1697 i sin Alders
E 3 41 Aar

(*) Risingegaard er en god men ufrie Gaard, henved
 $\frac{1}{2}$ Mill herfra, dog i et andet Amt, Herred og Sogn.
Den eene af KEY PRAEMS Sønner, navnlig HUGO PRAEM
ejede siden Gaarden, og efter ham Svigersønnen
ESKILD EBBESEN, som havde 8 Børn, af hvilke allene 2 Døtre
ere i Live. Efter Forældrenes Død blev Gaarden ved
Auction solgt til Cancellieraad ENGELSTEN paa Korbet
for 16000 Rdlr., hvis Enke endnu besidder den. Be-
meldte HUGO PRAEM var Broder til Consistorialassessor og
Provst THOMAS PRAEM, som 1763 døde paa Prædike-
skolen i Aalborg, da han prædikede ved Landemødet.

41 Aar. 3 Taarnet er ifkun een Klokke, hvorpaa staer: ANNA ZIDONIA PODEBUSCH 1722.

Ved Nævninge Kirke ere tvende Hospitaller. Det største er grundmuret og teglhængt, bestaaende af 4 Værelser og 1 Kiofken, og indrettet til 8 fattige Lemmer paa Lundsgaards Gods. Bygningen haver Frue MARGARETHA VON LEVETZAU, General DE-VITZIS efterladte Enke, ladet opbygge Aar 1735, og dertil henlagt 1700 Rdlr., af hvis Rente de 6 Lemmer ugentligen skulle nyde 1 Mark 8 Skilling og 1 Rdlr. aarligen for hver Kammer til Ildbrand. Fundagen er forfattet og underskrevet den 4 May 1736 af hende og Sr. Geheimeraad FRIDERIK RABEN, bliver og i alle Poster efterlevet, dersom Renternes Nedsettelse herefter ikke giver Anledning til nogen Forandring, men da den er indført udi Sr. Hoffmans samlede Foundationer, forbigaaes den her. Det andet mindre dog ældre Hospital er Bindingsværk med Straaetag, var tilforn Nævninge Kirkes Lade, hvori som paa andre Steder deres Korntiende blev indsamlet og udtorsten ved Kirkeværgerne, men for lang Tid indrettet til 6 fattige Lemmer af Godset, af hvilke enhver aarligen nyder af Lundsgaards Ehere 2 Rdlr. og 4 Skiepper Byg, dog er herpaa ingen Fundag, en heller findes nogen Efterretning om Stifteren, alene jeg gietter paa Sr. Ptagraad HUGO Lützov, fordi han tilkjøbte sig Kirken.

Byen Kevninge ligger meget adspredt og vidt-
 løstlig, kan derfor regnes iblant de længste Lands-
 byer her i Landet. Heraf mener man og, den har
 faaet sit Navn. Den bestaaer af 21 hele og halve
 Gaarde, og ligesaa mange Huse, hvilke til deels ogsaa
 have lidet Jord. Skolen opbyggt og indrettet
 Aar 1742, ligger omtrent midt i Byen. Jordarten
 er fast af samme Beskaffenhed, som sagt er, ved
 Lundsgaard, dog nok saa lav og leeret, hvorfor
 Beyene ere om Vinteren saa flette, som de nogen-
 steds kan findes. De fleste Aar avles meget got
 Byg, Havre, Erter og Vicker, lidet Boghvede,
 Hør og Hamp, men Rugen, hvoraf er ikkun gan-
 ske liden Udsæd, slaer ofte feyl. Saaes denne sil-
 dig, og Vinteren giver meget fugtigt Beyr, bliver en
 stor Deel borte, og Klinte i sær Heyre tager Overs-
 haand, hvorfor Hr. Cammerherre Juel giver sine
 Bønder, efterat hans egen Rug paa 2 eller 3 Dage
 er bleven tilfæet, Frihed udi 2 eller 3 Uger før at
 Hovning, og opmuntret dem til inidertid at haste
 med deres Rugfæd. Her saaes og noget blandings
 Korn, nemlig Byg og Havre, som bruges til Malt
 til eget Brug, Erter og Havre til at fede Sviin
 med, og Havre og Vicker til Hestefoer. Markers-
 nes Inddeeling og Jordens Dyrfælse er paa den sam-
 me Maade, som ved andre Byer her i Egnen, da de
 tvende Marker saaes, og den tredie hviler til fælles
 Græsning for Byens Creature. Juedens Marken

hviler, begynder Bonden at udføre og sprede sin
 Gjødning efter St. Hans Dag og siden i Efteraaret,
 man ployer ikke meget af Jorden før tilig i Foraaret,
 som kaldes at Sælle, og saaer derpaa første Aar,
 da Marken kaldes Bygmark, ikke gierne før midt els
 ler sidst i May sin Jord med Byg, men er Jorden
 dertil utientlig, har han tilforn nedlagt Havre eller an
 den Baarsæd. Det andet Aar, da Marken kaldes
 Rugmark, saaes lidet Rug, og i Foraaret Byg,
 Havre og saa videre. Er i Bygmarken saaet Bog
 hvede, blive de Aagre gjødede til Rug, ellers ikke.
 Den grasserende Qvægsygdom gav Antledning, at man
 her og flere Steder aarligen indhægner en Lokke i
 Sælleden til Erter, hvilken Sæd er den første, som
 saaes, og den sidste, som indhøstes. Derved har
 Bonden unægtelig nogenlunde vundet, hvad han tabte
 ved Hornqvægets Afgang, men mange mene, at Jor
 den udmaavres og vil herefter give slettere Korn, hvil
 ket nok kan være sandt, naar saadanne Erteløkter
 indtages hver Aar, og større end Gjødningen kan strække
 sig og vedligeholde. Til Kior og de bedste Heste has
 ves god Græsning i Roehaven, hvoraf under
 tiden indtages en liden Deel, som besaaes først
 med Boghvede, og andet Aar, naar Jorden er gjø
 det, med Rug, hvilken sidste gemeentlig bliver god.
 Af Byg, Havre, Erter, ja og undertiden af Vik
 fer, som betales lige med Erter, kan Bonden sæl
 ge noget, men kunde stille sig ved mere, dersom han
 ikke

ikke behøvede en stor Deel deraf, at blande i Rugen til sit eget Brød. Nogen, men i andre Egne større, Fordeel tager han af sin Frugt- og Humlehave, Vinstader seer man i de fleste Gaarde, men for nogle Aar skal efter Beretning Bierne have lykkedes bedre end nu omstunder. Fornøden Underkov og Torn til Gierdsel er her, især udi Kochaven, men saare liden og slet Torvegrund, saa at Ildbranden Aar fra Aar bliver kostbarere og vanskeligere fra andre Steder at hente. Efter saadan Længselighed er dog Bondens Tilstand nogenledes god, og de Laster, man har tillagt ham, tager immer mere af. Paa Markerne findes ingen gamle Begravelses- eller Alterhøne og mærkelige Steendysser, men at slige fordom have været, kan man vel spore, hvilke Steder Tid efter anden ere bragte under Ploven, og Stenene henførte til Huse og Gierder. Alt Sognets Bøndergods beløber sig til 126 Tønder 7 Skiepper 3 Gierdingkar 1 Alb. Hartkorn, hvoraf den største Deel tilhører Lundsgaard. De andre Lods Eiere ere: Frue Cancellieraadinde ENGELSTED til Rørbek, som har 5 Gaarde og nogle Huse, Frue Majorinde HEINEN til Ulrichsholm ifkun en Gaard og Sogneprestens Annergaard, hvilke tvende sidste svare en vis aarlig Afgift i Korn og Penge for alle Ting, ellers ere alle de andre Hoberies Bønder. I hele Sognet ere nu, jeg skriver dette, 197 Mennesker af begge Kion, fra 12 Aar og derover.

Ved dette Capitels Slutning vil jeg endnu med
 faae Ord berøre, hvorledes Bønderne her holde de-
 res Trolovelser, Bryllupper ic. til Fornøjelse for de
 Læsere, som derom ere ukundige, efterdi hver Pro-
 vins i Riget, ja fast hver Egn i Provinsen har sine
 egne Skikke. Til Trolovelser og Bryllupper bydes
 30, 40, 50, ja vel 100 Personer og derover, som
 forære til Brudehuset Sigtemeel, Lam, Høns, Æg,
 Smør o. s. v. Retterne ere saaledes: 1) Kirsebær-
 suppe, 2) Lamme-Grise og Gaafesteeg, eller naar
 det er ringere i den sted Flekkeborste. 3) Oxe-Lam-
 nre- eller Hønsesuppe. 4) Bergfisk. Naar Brudgom
 og Brud har sat sig ved den øverste Bord-Ende i den
 beste Stue, erindres Gæsterne af den fornemste Op-
 varter, som kaldes Skaffer, at frembringe deres
 Brudegave. Enhver træder da frem, giver Brud
 og Brudgom Haand, ønsker dem til Lykke, og legger
 deres Gave, som gemeenslig er en Erone eller derun-
 der indtil 24 Skilling. Skafferen læser høyt til og
 fra Bords, synger til Slutning med Gæsterne et
 par Vers af en Psalme, som tillige istemmes med en
 Violin, og endelig vidtøstlig og eenfoldig takker Gæ-
 sterne for den Ære, de haver beviist Brudeparret.
 Bruden bærer saadan Dag en sort Kiol og bar Hø-
 ved, da Haaret er opstroget, flettet og besat med
 Blomster, men er hun Enke, har hun en sort Hue
 paa Hovedet. Naar Bruden kommer til Kirken,
 har hun 4 eller høyt 12 Brudepiger for sig, hvilke
 Dagen

Dagen tilforn har paa Stolene ved Brud og Brudgom opfat deres saa kaldede UrteKoste, som ere i Form af et Hjerte eller Triangel, i midten undertiden et lille Speyl, alt rigeligen ombunden med Silkebaand af alle slags Farver, og endnu flere, som nedhænge. Kirken er pyntet med grønne Urter og Blomster, samt een eller flere grønne Buer tværs over Gangen. Naar Bruden gaaer ud af Kirken, tager hver Pige sin UrteKost, gaaer dermed for Bruden, og opsætter dem ved Brud og Brudgom i Brudehuset. Sorte Baand i Huen er en Kones Kiendetegn. Til Bæfeler bruge de Kirsebær suppe eller Meelbelling, Grød og Siff, men naar Konen holder sin Kirkegang allene Smørebrod. Ved Begravelser bruger Fruentimmer sorte Huer, hvide Trøyer og sorte Seitorre. Mandfolkene have ingen sorte Klæder, men ere de formuende, en blaa Klædes Riol med Kameelhaars Knapper, som er deres fornemste Dragt.

Eredie Capitel

Om Lundsgaards Ehre.

§. I.

Sr. HOFFVENSKILD er den første Ehre, jeg finder til Lundsgaard. Denne ældgamle adelige Slægt HOGENSKEEL, HOGENSKILD, HAAGENSKIOLD eller HOFFVENSKILD have nogle meent at være den samme, som de HVITFELDER. Navnets Forandring siges at være kommen deraf, at da det i Historien bekiendte Slag stod ved Immervad Aar 1420, skal een af de HAAGENSKIOLDER ikke have viist den Tapperhed, som hans Pligt udfordrede, og hans Paarørende holdte deres Byrd og Blod anstændig, hvorover de en længere ville bære dette Navn, men lode sig falde HVITFELDER. Vist nok er det, at de HVITFELDERs Vaaben er det samme, som de HAAGENSKILDERS, nemlig Skjoldet hvidt og derudi en rød Vieske paa skaf eller skraas over, midt paa Hiesmen opstaaer en rød Fane, og paa hver Side deraf 3 Standarter, de mellemste røde, de andre hvide. Men andre holde dog for, at de HAAGENSKIOLDER og HVITFELDER ere tvende adskilte Slægter, og bestyr-

kes

ses deres Mening dermed, at PEDER HVITFELD var
 navnkundig for det ommeldte Slag ved Immervad;
 thi han eyede Aar 1332 det Huus i Særkøbning,
 hvori Kong CHRISTOPHER den Anden blev
 fangen, og efter Slaget levede i Kong CHRISTIAN
 den Førstes Tid tvende HAAGENSKIOLDER, hvilke
 i Historien ere bekiendte. Dog maa jeg herved er-
 indre, at nogle Slægtebøger synes at giøre Forskiel
 imellem HAAGENSKEEL eller HOGENSKIOLD og HOGEN-
 SKILD, og at antage dem for tvende adskilte Slægter,
 af hvilke den første da formodentlig skulle have givet
 Anledning til Navnets Forandring, men ellers kan
 jeg herom ikke meddele nogen tilforladelig Oplysning.

Den HOGENSKILD, som eyede Lundsgaard, var
 Ridder, efterdi han skrives Sr. HOFFVENSKILD, som
 i de Eider var en Ridders Titel. Nu ere paa den
 Tid, han har været her, i Historien trende bekiendte
 af dette Navn, som vare Riddere, nemlig: Sr.
 CLAUS HOGENSKILD 1405, Sr. PALLE HAAGEN-
 SKIOLD, kaldes ogsaa PALLE HVITFELD, Rigens
 Marsk, boede paa Østrupgaard i Sjen og døde 1420,
 og Sr. PEDER HOGENSKILD. Af disse kan i mine
 Tanker ingen anden have enet Lundsgaard end den
 sidste. Aar 1435 har han underskrevet og forseglet
 tvende Forlig, det eene imellem Kong ERIK af No-
 mern og Sverrigs Stænder, det andet imellem
 Hønsfbemeldte Konge og Grev ADOLPH til Hø-
 steen

steen (*). Da var han iblant Danmark's Riges Raad, og kaldes ifkun Væbnere eller af Vaaben, men fra Aar 1449 findes han iblant Ridderne. Med nogle andre Riges Raad var Sr. PEDER HOGENSKILD tilstæde paa det Møde, som Aar 1450 holdtes til Halmstad (**), og 1460 forseglede han Holsteenernes Privilegier (***). Det sidste Aar, jeg finder hannem nævnet, er 1465, og længe derefter har han ikke levet.

Denne Sr. HOGENSKILDS Frue var CILIA, BERNIKE SKINKELS Datter, som overlevede ham, og Aar 1474 skrev sig CIRCILIA BERNICK Dotter, Sr. PER HOWENSKILDS Efterleverste paa Sagenskov, formodentlig har han da været forlenet med dette faste Slot, nu een af de største Herregaarde i Sjen, kaldet Friderichsgave, som indtil midt i forrige Seculo var een af Kronens Forleninger, hvilken Forlening hans Frue efter hans Død kan have beholdt.

Hvad Lundsgaard angaaer, da samlede han under eet Herfskab alt Godset, som for hans Tid var adskildt, hvorfor han skrives en allene til Lundsgaard, men og til Lindsgaard og Revninge. Saadan Godsets Samling vedvarede fast paa samme

(*) Ar. Hvitfelds Krønike p. 785 og 790. Paa det første Sted settes ved Peder Hogenskilds Navn i Bredden disse Ord: Svitsfelder heed forðum Hogenskild.

(**) Ar. Hvitfeld pag. 850.

(***) Ibidem pag 902.

me Maade til PALLE ANDERSEN ULFELDS Død, da det igien blev deelt imellem bemeldte ULFELDS Arvinger.

§. 2.

Frue SIDSEL, uden Tvivl forberorte St. HOFFVENSKILDS efterladte Enkefrue, som efter sin Herres Død har besiddet Gaard og Gods, dog neppe levet længe efter Aaret 1474. IVER BRYSCHE GEERTSEN til Dallundgaard i Søndersee Sogn udi Fyen, som døde Aar 1465, var i Egteskab med CICILIA HOGENSKILD, hvis Navn med Aarstal 1483 findes paa Søndersee Kirkevær (*). Maaskee denne CICILIA HOGENSKILD var en Datter af St. PEDER HOWENSKILD og Fru SIDSEL SKINKELS Datter.

§. 3.

EILER BRYSCHE. IVER BRYSCHE og Frue CICILIA HOGENSKILD havde fire navnkundige Sønner, af hvilke den Ældste, navnlig JÖRGEN BRYSCHE arvede Dallundgaard, men een af de andre ved Navn EILER BRYSCHE kan have bekommet Lundsgaard, og besiddet den efter sin Mormoder. Bemeldte JÖRGEN BRYSCHE til Dallund havde og en Søn EILER BRYSCHE, som forekommer hos Hvitfeld Aar 1487, var Lensmand i Odense, og døde 1529, men denne kan, saa vidt jeg sees, ikke have været Ejerne af Gaarden.

Man

(*) Pontopp. Marm, Dan. Tom. I. p. 256.

Man mener, at denne Slægt, som og kaldes BRUS eller BRUSCH, er kommen her ind fra Skotland, hvor den foregives at have været det Kongelige Huus beslægget. Den skotske Historieforfatter Buchananus har efterladt os en Beretning om disse BRUSER, i Wielands Tidender om lærde og curieuse Sager er anført et Brev om de BRUSERS Slægt, som een af Slægten i Skotland har Aar 1600 tilskrevet Slægten i Danmark. Den første af de BRYSKER, som findes her i Riget, er MARQVORD BRYSKER, som levede 1347, og den sidste var TRUID BRYSKER, en riig Herre, der døde Aar 1653 den 30 Dec. i sit 74 Aar. Skioldet udi deres Vaaben er af Sølv, deelt paa langs i tvende Deele, i den første en halv sort Orn med Guldnæb og Kloe, og i den anden en halv fransk Villie. Paa Hjelmten en Guldkrone, hvori staaer en sort Orn med udstraktevinger, og omkring Skioldet slynger sig en Drage.

§. 4.

Hr. CLAUS ERIKSEN. Ved denne Tid sin, der jeg CLAUS BRYSKER til Flintholm i Fyen, der med sin Fru en BYDELSBACH er Aar 1490 begravet i Graabroders Kirke udi Odense, men skulle Hr. CLAUS ERIKSEN være den samme, eller nogen anden af de BRYSKER, seer mand dog strax, at han ikke var næst forrige Lundsgaards Evers Son; Thi da maatte hans Navn være CLAUS EILERSEN. Mere troeligt forekommer

mer det mig, at han var en ULFELD, og maaskee Broder til ANDERS ERIKSEN ULFELD, som var Fader til PALLE ANDERSEN ULFELD, der efter hannem enede Lundsgaard. Ridd er var han, og formodentlig den samme Hr. CLAUS ERIKSEN af Ringkloster, som nævnes i HOLGER ERIKSEN ROSENKRANDSIS Testamente af 1495 (*) men at han skulle være denne ROSENKRANDSIS Broder eller af den Slægt, ser jeg ikke.

§. 5.

PALLE ANDERSEN ULFELD. Hans Fader var ANDERS ERIKSEN ULFELD til Rorbøll, nu Hølkenshavn, og hans Moder METTE-PALLES Datter til Hverringe, som menes at have været af den adelige Slægt SVERIN. Hun døde Aar 1485; men Faderen længe tilforn, nemlig 1456, og ere begge begravne i Overdrup Kirke udi Fyen. Deres Gravskrifter læses i Marm. Dan. Tom. I. pag. 246 og danske Magaz. Tom. 3. pag. 34. PALLE ULFELD havde mange Brodre, som alle bleve anseelige Mænd i Riget, saasom: ERBE ANDERSEN ULFELD til Rorbøll, Hovedsmand paa Kierstrop, døde 1501; MAG. CLAUS ANDERSEN ULFELD, Decanus ved Odense Domcapitul, Prior i Dalum Kloster og Danmarks Riges Raad,

(*) Danske Magazin Tom: 6. pag. 267.

Raad, var formodentlig død 1494 (*). LAURITS ANDERSEN Cantor i Odense 1482, EGGERT ANDERSEN Hovedsmand paa Hindsgavl samme Tid, og OTTO ANDERSEN, ommeldt hos Hvitfeld Aar 1524, vare uden Tvivl ogsaa hans Brodre.

PALLE ANDERSEN ULFELD skrives til Stjerne eller Skjeringe, men gemeenligst til Hverringe, hvilkens sidste han virkelig eyede paa sin Frues Begne, og ligger denne Herregaard paa Hindsholm, lige over for Lundsgaard, paa den anden Side af Kierteminde Fiord; men at hannem og tilhorte Lundsgaard, Lindsagaard og Kevninge paa denne Side Fiorden, er tilforladeligt.

Aar 1482 har PALLE ULFELD underskrevet og forseglet sin Broders Mag. CLAUS ANDERSEN ULFELDS Stiftelses Brev paa et Vicarie Dom udi St. KNUDS Kirke i Odense. Aar 1488 var han iblant Danmarks Riges Raad (**), men da han nævnes aller sidst og Aaret tilforn ikke findes iblant dem hos Hvitfeld, maa han først udi bemeldte Aar være bleven indsat udi dette vigtige Embede. Han anføres udi Mag. HANS URNES, Domprovst i Odense, Testamente af Aar 1503, hvori hannem stienkes en lhybsk Gylden (***), og er antagen udi Testamentet iblant dets

(*) Om M. CLAUS ANDERSEN ULFELD findes gode Efterretninger i det danske Mag. Tom. 3. p. 33-43.

(**) Ar. Hvitfeld pag. 999.

(***) Danske Magazin Tom. I. pag. 295.

dets Exsecutores (*). Aar 1508 forde han en vigtig Proces med Kierreminde Bye, men hvori den har bestaaet, finder jeg ikke. Dom affagdes paa Herredagen i Odense af Kong HANS, Biskop JENS ANDERSEN BELLENAK og Rigens Raad: (**).

Siden finder jeg inter-antegnet om PALLE ULFELD, som maaskee ikke har levet længe derefter. Han var gift med RIGITSE GADOV BASSE, OLE GADOV BASSE til Hverringe, hans Datter, eller kaldes hun ogsaa, maaskee rettere, RIGISSE GODOV af Skjoringe og Leffende. Med hende skal han have efterladt sig elleve Børn, blant hvilke udi dette Skrift forekomme: CHRISTOPHER PALLESEN ULFELD, hvorom tilførn, ELLEN ULFELD og AGATHA ULFELD, som siden ommeldes.

§. 6.

HANS von MHELLEN skrives ogsaa MZELEN og MILLEN. Han kom her ind i Riget Aar 1478 med Kong HANSIS Gemal Dronning KIRSTINE, og vare hans Forældre Sr. HENRIK von MHELLEN, Friherre til Biasak i Lante Thyringen og Frue MARGRETHE von Leben. Med hannem kom til Danmark og Overrig hans trende Brødre BERNHARD, CONRAD og HENRIK von MHELLEN, af hvilke den første især blev meget bekiendt, da de Svenske reve

D 2

sig

(*) Ibidem pag. 298.

(**) Det danske Atlas Tom. 3. pag. 462.

sig løs fra den imellem de 3 nordiske Riger oprettede Forening til Calmar.

Omtrent Aar 1500 (*) blev HANS VON MHELLEN Kongens Befalningsmand paa Nørborg Slot, og derefter indlod sig i Ægteskab med Enkefrue ELLEN ULFELD, PALLE ANDERSEN ULFELDS' og RIGTSE GADOVDS Datter, som havde været gift tvende Gange tilførn, først med Hr. PEDER FIKKESEN til Broeholm i Nørborg Amt og siden med TORBEN PRESENT. Ved hende blev han Eyere en allene af Broeholm men og af Lindsgaard og Lindsgaard; thi da hendes Fader PALLE ULFELD var død, blev det efterladte Gods Deelt imellem alle hans Arvinger, og altsaa fik hun paa sine egne Begne en Deel af Godsset, men derefter tilkøbte HANS VON MHELLEN sig flere Parter, saasom af NIELS STEEN til Klingstrup (**), der var gift med Søsteren AGATHA ULFELD, hvis Deel og Rettighed i disse Gaarde han saaledes tillige fik i Besiddelse, og dermed gjorde Begyndelse med Godssets Samling. Jersbøge tilfaldt Broderen CHRISTOPHER PALLESEN ULFELD, med hvem HANS VON MHELLEN derefter kom i Trette, om nogle Grunde paa Røvnings Mark, med videre.

Aar 1516 fik HANS VON MHELLEN af Kong CHRISTIAN den Anden Brev paa St. Jørgens Hospi-

(*) J Pontopp. Atl. Dan. Tom. 3. pag. 606. sættes urigtig 1400; thi da var HANS VON MHELLEN ikke engang fød.

(**) Niels Steen skrives ogsaa STEEN STYGGE.

Hospital i Slagelse, og Aar 1528 var han iblant den hvenske Adels, som efter Kong FRIDERIK den Førstes Befaling skulle med deres Folk og Heste samle sig i Holsteen til et Tog imod onsliggende Fyrster (*). Jeg finder ham nævnet sidste Gang Aar 1531, men længe derefter har han ikke levet. Efter hans Død blev Lundsgaard nogen Tid besiddet af hans efterladte Sønne ELLEN ULFELD, som maa have opnaaet en høy Alder.

§. 7.

PALLE von **MHELLEN**, hvis Forældre vare **HANS** von **MHELLEN** og **ELLEN** **ULFELD**. I henseende til den Naade, Kong **CHRISTIAN** den Anden havde for hans Fader, skienkede Høystsamme hannem Aar 1515, da han maa have været meger ung, Eivs Brev paa dette Gods i Nærverelsen ved Lundsgaard, nemlig Kærropgaard, 8 Gaarde i Ladebye, en Gaard i Hundsløf, en Gaard i Kelenstorp (s: Kiolstrup), 2 Gaarde i Kyrtinde, en Gaard i Drigstrup og en øde Jord paa Nyby Mark. Efter sin Moders Død fik han maaskee først Lundsgaard i Besiddelse, og derfor uden arvede han Broeholm efter sine Forældre. Han optog Aar 1555 den ommeldte Proces med **CHRISTOPHER** **ULFELD** til Jershavge, men tabte, da han imod Kong **FRIDERIK** den Førstes Dom havde brugt de Grunde, som vare Lundsgaards Ewere

(*) Hvitfeld pag. 1310.

frakiendte. Hans Frue var ANNA KNOB af Golleboe. Hun overlevede hannem og havde atter Erette med PALLE ULFELD til Fershavge om samme Torder, men Dom affagdes Aar 1577 ligeledes til Fordeel for den sidste.

I hvilket Aar PALLE VON MHELLEN er død, vides ikke, men finder allene, at han endnu levede Aar 1564. Hvad han med Gaard og Gods har maattet udstaae i den saa kaldede Grevens Feide, der i hans Tid indfaldt, er mig ubekiendt, men troeligt er det, at han ikke er bleven mere forskaanet end mange andre Adelsmænd i Fyen, især har man Aarsag at formode nogen mærkelig Mleylighed, dette Sted tilføjet, da Grevens Partie engang i hast blev forstærket ved en Transport fra Sieland til Kierteminde, hvorpaa Nyeborg af disse Tropper blev indtaget, og de Grevelige paa nye spillede Mester i det ganske Land.

PALLE VON MHELLEN efterlod sig ikkun een Son, ved Navn HANS VON MHELLEN, som strax herefter følger, men fire Døttre: 1) ELLEN VON MHELLEN, døde ugift og var Dronning SOPHIÆ Kammerfrøken. 2) SIDSEL VON MHELLEN, gift med MORTEN SKINKEL, havde ingen Børn. 3) THALE VON MHELLEN, gift med JOHAN URNE til Balsøe, af hvilke ere mange Descendenter. 4) AGATHA VON MHELLEN gift først med MARCUS ROTHSTEEN, hvilke ogsaa

ogsaa bleve Eiere af Lundsgaard, anden Gang med
MOGENS KAAS.

§. 8.

HANS von **MHELLEN**, en Søn af **PALLE**
MHELLFN og **ANNA** **KNOB**. Efter disse Forældre ar-
vede han baade Lundsgaard og Broholm. Aar
1599 den 10 Jan. har han udi Odense tillige med
velbyrdige Mand **CHRISTEN** **KNUDSEN** (*) til **Skinder-**
rup (**) underskrevet Broderens, **GABRIEL** **KNUDSEN**
til **Norstov** udgivne Skidebrev paa en Bondegaard i
Fyen til **LUDVIG** **MUNK** til **Norlund**, og Aar 1606
den 22 Jul har han og **LAUGE** **URNE** til **Selleberg**
underskrevet paa **Dybek** et Mageffiste, hvorved
OTTE **MARSVIN** til **Dybek** overlader sin Søster **EL-**
LEN **MARSVIN** til **Sandholt** 5 Gaarde i **Salling** Her-
red udi Fyen, imod 7 Gaarde i **Skaane**.

HANS von **MHELLEN** døde i høy Alder Aar 1609,
nogle skrive 1611, og da han lod ingen Børn efter
sig, blev Vaabenet med ham nedlagt i Graven.
Børn havde han dog med sin Frue **EMERENTZE** **PE-**
DERS Datter **JERNSKIÆG**, men de døde alle smaa og

• D 4

umyn-

(*) **CHRISTEN** **KNUDSEN** var en **AKELEYE**, Lensmand i
Odense, og gift med **RIGITZE** **SPARRE**.

(**) **Skinderup** var **Ulrichsholms** forrige Navn. Bemeldte
CHRISTEN **KNUDSEN** var den sidste af de **Akeleyer**, som
eiede Gaarden; thi han blev forarmet og overdrog den
til Kong **CHRISTIAN** den Fjerde.

umyndige. Efter hans Død kom hun i Ægteskab med Hr. CLAUS BROCKENHUUS til Nørskov og Søndergaard i Fyen. Men Lundsgaard kom til følgende:

§. 9.

MARQVARD JENSEN RODTSTEEN eller ROEDSTEEN skrives til Lengsholm, som var hans Fædernegaard; thi hans Fader, som Aar 1616 blev for Haanden nedfældet af CHRISTOPHER FRIIS til Farskov, var JENS MARQVARDSEN ROTHSTEEN til Lengsholm og Tidemansholm i Bendshyssel, men hans Moder ELISABETH BILDE af Kiersgaard. Efter sin Fader eyedt MARQVARD eller MARCUS RODTSTEEN, begge disse Gaarde i Bendshyssel. Han indtraade Ægteskab med AGATHA VON MHELLEN, PALLE VON MHELLENS til Lundsgaard og ANNA KNOBS Datter, uden Tvivl Aar 1589. Da nu hendes Broder HANS VON MHELLEN var død uden Livs Arvinger, siger et Manuscript, at hans Søsterborn arvede alt Godsæt, altsaa maa MARCUS RODTSTEEN have besiddet Lundsgaard, og udkjøbt de andre Medarvinger, for sin Son PALLE RODTSTEEN, som efter hannem eyedt Gaard og Gods. Men hvad Broesholm angaaer, som de trende VON MHELLEN eyedt efter hverandre, da kom der til CLAUS BROCKENHUUS med HANS VON MHELLENS Enke.

Efter Frue ANNA ULFELD fik MARCUS RODTSTEEN formodentlig Jershavege, hvilken Hovedgaard og Gods

Gods hans Datter LISBETH RODTSTEEN siden tilførte sin Mand GREGERS HÖEG til Rørbeek. Foruden disse tvende Børn vides JENS RODTSTEEN og KNUD RODTSTEEN gift med ELSE WIND, hvilke tvende Brødre eyede Lengsholm. Hans efterladte Enkesrue giftede sig siden med MOGENS KAAS til Lyngholm, som tilforn havde haft ANNE PEDERS Datter JUEL til Alsted, og med den sidste Srue fik Tidemansholm, hvortil han skrev sig Aar 1631.

§. 10.

PALLE RODTSTEEN en Sen af MARCUS JENSEN RODTSTEEN og AGATHA VON MHELLEN, fød paa Lengsholm i Bendsyssel den 26 September Aar 1590, besad Lundsgaard efter sine Forældre. Med CLAUS DYRES Enke Srue INGEBOG SKEEL af Jungetgaard holdt han Aar 1614 den 14 October Bryllup i Aalborg. Dersom han med hende fik Jungetgaard, har han i det mindste eyet fem Herregaarde; thi ham tilhorte Sørbyelund i Bendsyssel, hvortil han gemeentlig skrev sig, Røstrup paa Thyeland, Brandtberg i Koldinghuus Amt, Kollerup Sogn, og Lundsgaard her. Prædikestolen i bemeldte Kollerup Sogns Kirke har han og Srue Aar 1636 beskøftet, hvis Baabener staaer derpaa.

Udi Salling i Jylland eyede han 4 Bondergaarde, som han Aar 1621 solgte og afhændede til JENS JUEL til Riidgaard. Skiodet er forseglet og underskrevet i

Kiøbenhavn den 14 Jun. af NIELS KRAGH til Aggersfreg og GUNDE LANGE til Bredning, Landsdommer i Norre-Zylland. Samme Aar og Dag har han, som tilforordnet Berge og Forsvar for sin Frues Søster KIRSTEN SKEEL til Jungitgaard, paa hendes Vegne solgt og skiodet samme JENS JUEL til Kieldgaard 4 Bøndergaarde udi Salling i Selde Sogn.

PALLE RODTSTEEN døde Aar 1643 den 11 November paa sin Gaard Brandtberg i Zylland. Over hannem har man fra Aar 1647 en Liigprædiken, holden af Biskoppen i Ribe D. Erik Monrad, men jeg har ikke seet den. Foruden trende Døtre, HELVIG ROTHSTEEN, ENDVOLD KAASIS til Søe, CHRISTENCE RODTSTEEN, først Oberst VOGN VOGNSENS, siden Oberstlieutenant JACOB SPARRES til Røstrup, og SIDSEL RODTSTEEN, gift med VERNER KLAUMAN, der med hende fik Brandtberg, efterlod han sig en Son, som følgende Ehere til Lundsgaard.

§. II.

MARQVORD eller MARCUS ROTHSTEEN, er fød den 2 December Aar 1619 paa sin Fæderne Gaard Hørbyelund i Vendsyssel af Faderen PALLE RODTSTEEN og Moderen INGEBORG SKEEL. Indtil sit 11 Aar blev han underviist i sine Forældres Huus, hvilkke derefter sendte ham Aar 1630 til Hertufsholms Skole. Her var han udi 6 Aar, og kom Aar 1637 derfra til Sorø Skole, men er strax forflyttet fra Skolen.

Sfolen til det der værende kongelig adelige Academie. Hans roesværdige Fremgang udi Studeringer i de tvende Aar, han var der, erfaredes af hans esters ladte haandskrevne Papirer. Da han nu udi Aaret 1639 blev hjemkaldet af sine Forældre, lode de hannem i samme Aar begive sig paa udenlandske Rejser. Han gik med den hollandske Flode fra Helsingør til Amsterdam. I Holland opholdt han sig et Aar, og imidlertid besøgte de fornemste Academier og omgikkes flittig med de lærdeste Mænd. Næste Aar reyste han til Engelland, hvor han nogen Tid forblev ved de tvende berømmelige Academier til Oxfort og Cambridge. Mod Slutningen af Aaret tog han Rejse til Frankrige og udi 3 Aar noye besaae de fleste Steder i Riget.

Paa disse sine Rejser lagde **MARCUS ROTHSTEEN** sig efter adskillige Sprog og adelige Dvælseser, men især efter Krigs Videnskaber og Befæstnings Konsten, og kom efter sine Forældres Befaling hjem igien udi Aaret 1643. Strax derefter døde hans Fader, og efter nogen Tids Forløb begav han sig til Kiøbenhavn, hvor han strax i Cancelliet blev antagen. Men da Krigens Tid derpaa indfaldt, og den samtlige Adels blev opbudet, indfandt han sig med Heste og Folk. Selv tog han Tjeneste under **EBBE ULFELDS** Regimente, som stod i Skaane, og var *Cornet* ved Livs Compagniet, som førtes af *Capitain-Lieutenant* **MOLTKE**. Her holdt han sig, indtil Regimentet blev
 aflagt.

afstakket, troe og mandig. Aar 1645 forlod han baa-
de Cancelliet og Krigstienesten, og drog til sit Lunds-
gaard. Aaret derefter indtraade han i Egteskab
med **Jyøken VIVIKE FRIIS**, og stod deres Bryllup i
Odense.

Da Høysalig Kong **CHRISTIAN** den Sierte
udi Aaret 1648 ved Doden aflagt, var **MARCUS**
RODTSTEEN iblant de Adelsmænd, som bar det Høys-
kongelige Liig (*). Efter sin Hiemkomst stræbte han
efter at forøge sit Gods, som da han tiltraade Lunds-
gaard, var ganske lidet og ringe, og blant andet
Indkiøb tilforhandlede sig sine Sødskendes tilfaldne
Lodder i Godset, hvilket sees af følgende. Udi be-
meldte Aar 1648 den 29 October kiøbte han af **GREGERS**
HÖEG Tershave Hovedgaard og dertil 6 Bøns-
dergåarde i Revninge, hvilket altsammen siden be-
standigen har ligget til Lundsgaard. Følgende Aar
gjorde han Mageffiste med samme **GREGERS HÖEG** til
Norbek paa en Gaard i Revninge og nogle Neb:Skov
samt nogen Enghave og Huse. Aar 1650 folgte **ET-**
LER HÖEG til Dalund paa **Jomfrue HELVIG ROTH-**
STEENS Begne efter kongelig Befaling hannem en
Gaard i Drigstrup Sogn udi Bregnoer. Af sin
Svoger **ENEVOLD KAAS** til Søe kiøbte han næste Aar
en Gaard udi Begnoer i Drigstrup Sogn, 2 Gaarde
i Kiølstrup Sogn og By, et Stykke Jord liggens-
des i Nørre i Aasum Herred, og .i Tønde Korn
udi

(*) J. L. Wolfs Chronol. p. 655.

udi et Boel i Rissendrup. Aar 1652 fik han af NIELS KAAS HANSEN Skiode, underskrevet og forseglet af ERIK KAAS og CASPAR DUE, paa en Gaard udi Bisbye i Drigstrup Sogn og paa en Gaard i Revninge, og Aar 1653 af HENRIK LANGE til Nyegaard paa en halv Gaard i Bogense.

Udi den herefter paafulgte svenske Krig blev MARCUS ROTHSTEEN betroet en Obristlieutenants Plads til Hest, og fik tillige strax et Frie Compagnie under Feldtherrens HANS SCHAKS Commando. Formodentlig har han da været iblant de danske Tropper, som under bemeldte Feltherre gjorde Landgang ved Kierreminde strax ved hans egen Gaard, og derpaa fuldkommen afflog de Svenske ved Juulbyemark ved Nyeborg. Man kan let tænke, at Gaard og Gods, imedens Fienden havde frie Hænder udi Tjen, har lidt meget og er bleven slet medhandlet. Med dets Istandsættelse, da Freden var sluttet og Kongen havde aftakket hans Compagnie, maa han have haft en Deel at bestille. Saa meget finder jeg, at han efter Krigen lod Revninge Kirke reparere og nogle af dens Ornamenter af nye bekoste.

Ved Souverainitetens Overdragelse til Kong FRIDERIK den Tredie var MARCUS ROTHSTEEN iblant dem af Adelen, som da ikke var tilstæde i Kjøbenhavn. Men da hannem derom blev bragt den første Tidende til Lundsgaard, har han, ligesom flere af den Stand i Begyndelsen været saare misfornøjet med

med denne store Forandring, naar denne gamle Folkes Beretning ellers er sandferdig, at han i Tidshed skal have sagt: Det skal aldrig skee.

Derefter henvendte han atter sine Tanker paa sit Gudses Forogelse og Forbedring; Thi Aar 1663 Kjøbte han af Hans Kongl. Majestet en Gaard i lille Bibe udi Drigstrup Sogn for 455 Rdt., og følgende Aar mageskiftede han med Hoystamme, og derved fik tvende Gaarde i Ladbye udi Kiostrup Sogn, i steden for 3 Gaarde udi Tollose Sogn i Sieland, som til Kongen bleve afftaaede. Samme Aar bekom han af STYGE HÖEG paa hans Broders MARCUS HÖEGS Vegne et Skiodebrev paa 3 Gaarde og 1 Gadehuus i Kevninge og 1 Boelig i Lunde. Aar 1665 kjøbte han af HENRIK LINDENOV til Øffveds Kloster (*) 1 Gaard i Drigstrup og 1 Gaard i Bregnoer. Skiodet er underskrevet og forseglet af HENRIK GÜLDENSTIERNE.

Aar 1666 døde MARCUS RODTSTENS Frue VIBEKE FRIIS, og 3 Aar derefter indlod han sig atter i Ægteskab med KAREN JUUL, hvis Forældre vare OVE JUUL til Brusgaard i Jylland, som blev i Krigens Tid ihjelskudt ved Kolding, og Frue ELSEBE JUUL. Deres Bryllup holdtes paa Brusgaard 1669 den 21 April. Følgende Aar 1670 den 10 December fødtes MARCHUS ROTMSTEEN selv denne Verden paa Lunde.

(*) Skal nok være Øerslevkloster i Viborg Stift, som er besiddet af Lindenover over 130 Aar.

Lundsgaard i sit Alders 51 Aar, og efterlod sig med den sidste Frue en Søn PALLE ROTHSTEEN, som døde i sin Ungdom, og en Datter MARIE CATHRINE ROTHSTEEN, som blev fød 8 Maaneder efter hans Død, og levede ifkun 9 Uger efter Fødselen.

MARQVORD ROTHSTEENS Vlig blev begravet i Kierteminde Kirke den 16 Febr. 1671, og Hr. Niels Bang, Biskop over Sjæns Stift holdt over ham en Vigprædiken, som derefter overleveredes til Trykfen. Udi bemeldte Kierteminde Kirke have nogle af Lundsgaards Eyere haft deres Begravelses Sted, dog uden udførlig Efterretning. Begravelsen er siden henfaldet til Kirken, som for faa Aar folgte det til Sr. Geheimeraad PEDER JUUL til Hvervinge, der haver ladet det forandre, og sætte i god Stand.

Nesten udi tvende Aar besad MARCUS ROTHSTEENS efterladte Enke Frue KAREN JUUL Lundsgaard og Tershavge, da hun kom i det andet Ægteskab med HUGO LÜTZOV, som herefter følger.

§. 12.

HUGO LÜTZOV er fød i Mecklenborg Aar 1617, og var den første af Slægten, som kom her ind i Riget, hvor han blev naturaliseret den 18 Dec. 1651. Han tiende Dronning SOPHIA, Kong CHRISTIAN den Fierde, Kong FRIDERIK den Tredie og Kong CHRISTIAN den Semte til sin Døds Dag. Aar 1656 var han kongelig Lænsmand

mand paa Korsøer Slot. Først kom han i Ægteskab med Frøken IDE ROSENKRANTZ, som bragte ham fem Sønner, af hvilke de trende maae være døde i deres Barndom, men de tvende, nemlig FRIDERIK og MAGNUS LÜTZOV omtales siden, og en Datter-DELIANA LÜTZOV gift med LAURITZ LINDENOV, Etatsraad, Amtmand over Bergenhuus og Assessor udi Ober-Hofretten i Norge.

Da de Kongelige Fortæninger efter Souverainitetet ophørte og deraf de forrige Lænsmand bleve Amtsmænd o. s. v., beskikkede Hans Majestet HUGO LÜTZOV til Amtmand over Amtvorskovs og Korsøers Amter, uden Tvivl ogsaa over Ringsted Amt, i det mindste forestod han alle 3 Amter fra 1679 til 1686, men siden fra dette sidste Aar nævnes han allene Amtmand for de tvende første Amter. Blev og af Hans Majestet ophøjet til Etatsraad.

Efter Frue IDE ROSENKANDZIS Død begav Hr. HUGO LÜTZOV sig anden Gang i Ægteskab, nemlig med Frue KAREN JUUL, MARCUS ROTHSTENS til Lundsgaard Esterleverfke, og stod deres Bryllup paa Lundsgaard den 14 November Aar 1672, fik altsaa med hende Gaard og Gods, hvilket sidste han ligesom sin Formand formerede.

Aar 1679 Kjøbte han af Hr. Geheimeraad ERIK BANNER Revninge og Drigstrup Kirker med Jure Patronatus & vocandi, hvorom tilforn er meldt. Aar 1686 solgte ANNA SOPHIA ULFELD hannent en
Gaard

Gaard i Bogense Sogn og Bye, og 1689 fiobte han af ERIK LYKKE til Skovsboe i Gaard i Hunslev, 1 Gaard og 3 Gadehuse i Munkboe Sogn og Bye, 1 Gaard i Drenbye udi samme Sogn, og 1 Gaard i Over-Kierbye i Drigstrup Sogn. Følgende Aar af WILHELM WEGHORST, Borger i Kierteminde, 2de halve Gaarde, den een udi Over-Kierbye, den anden udi Bregnsøer; Af HENRIK HOLST, Borger i Kiøbenhavn, 1 Gaard i Drigstrup, 1 Gaard i Kierbye og 1 Gaard i lille Bibye; Og af Sr. MATHIAS OLSEN THESTRUP, Sognepræst til Dalbye og Stubberup, 1 Gaard i Lille Bibye, alt udi Drigstrup Sogn.

Efterat Sr. HUGO LÜTZOV havde levet udi 16 Aar og nogle Uger med sin anden Fru, døde hun Aar 1689 den 10 Januarii paa Antvorskov Slot og blev hensat udi Gimlinge Kirke i Siælland hos den første Fru. Hun efterlod ham en Søn MARCUS LÜTZOV, som siden blev Eiere af Lundsgaard, og en Datter Froken IDE LÜTZOV.

Saa sørgelig, som dette Aar havde været Sr. LÜTZOV, da han mistede sin fiere Egtefelle, ligesaa bedrovelig var det følgende 1690, efterdi hans Sviigersøn LAURITZ LINDENOV, og hans tvende Døttre DELIANA og IDE LÜTZOV, samt Srøken VIBEKE CATHRINE ROSTORP paa deres Reise til Norge leed Skibbrud ved Solefand og alle jammerligen omkomme den 10 October. Vor store danske Poet Herr Biskop

Ringo har forfattet et særdeles smuk Vers over dette ynkelige Skibbrud, og dediceret det til den bedrovede Fader. Samme findes med flere Vers, samt Skibbrudet i Raaber stukken, ved Herr Jens Pedersen Munks, Præst til Antvorskov, St. Peders Mee-nighed og Hellig Geistes Kirke i Slagelse, Sørgetale over disse saa ynkeligen druknede 4 Personer, trykt 1693. Følgende vil jeg deraf anføre:

Der de midt Jeters kom, da renste Stormen sig
 Alt meer, og Havet det Grundskraalet grummelig.
 Som Jiden syntes da det Brede-Hav at brænde;
 Nu foer de himmel høyt; nu syntes de at rende
 I Helved hovedkuls! Da raabte man: Beslaae
 Mærsk-Seylene, og lad for Under-Seyl os gaae.
 Men som hin kaade Soe, den Storm behiulpne Morder,
 Et Gran ey mildere ved nogen Firsæl vorder,
 Man Skonfar-Seyl og Jof udi en hast beslog;
 Nisanen svikledes, dog alt som intet drog:
 Thi Havet graat og grunt topkrusede sin Bolge,
 Der havde Beyr og Storm og Ruler tæt i Folge:
 Saa Skibet lystred ey, men gif foruden Lov,
 Trods Skipperen, trods Roer, Kompas og Kab-
 bestov!

Blant Brendinger og blant de blinde Udskær mødte
 Hin franke Lykke da, saa Skibet heftig stødte!
 Man søgte da til det tvivlraadig Haabnings Raad,
 I hast at bierge sig i Sluppe eller Baad.

Men

Men en fortvivlet Søe det Skib i hast omkaster,
 Og Stormen bryder paa, saa hine sterke Mæster
 Hver een om Borde fald med grusom Brag og Brald,
 Som Himmel, Jord og Hav var nær i Sammensald!
 Den liden Nødhielps Baad og Havet overbryder,
 Og i Afgrunden ham fra al Undsætning skyder;
 Da hvert sit Jammerfrig til Gud om Naade gav
 For Siælens Frelse; thi nu saae de deres Grav.
 Imidlertid de sig i Dodsens Tanker slæbe,
 Da raaber LINDENOV: at man dog ville stræbe
 For DELIANA, som i Faul indviklet laae,
 Men kunde ingen Hielp af nogens Hænder saae.
 Der hun nu skyltes los udi de stolte Bænde,
 Hvor hun sin Aand gav op, da saae man og i Strænde,
 Hvor Jomfrue IDE stod, og stræbte yderlig,
 At hun, om mueligt var, dog kunde redde sig.
 En Baadsmand hende fik ved Haand og ville lofte
 Paa Braget hende op, men Belte-Bolgers Klofte
 En Kiste skylte ud, der af Kønhytten faldt
 Paa hendes tynde Liv; det hendes Liv og galdt.
 Som Jomfrue ROSTORP og til Havets Rov maae
 blive,
 Et LINDENOV endnu, med ængstig Siel, i Live
 Som al den Jammer an med Hierte-Bee besaae,
 Han faldt da over Bord, og døde strax derpaa.
 † † †
 To eller Tre (Gud veed, hvordan de kunde svømme)
 De bierget Livet fra de hevnefulde Strømme:

Men Lützovs ædle Huus fik her det største Skaar,
 Og han udi sit Sind saa dybt et Hierteskaar.

O du Stavanger-Bugt med dine Morder-Bande
 Affyller en den Skam, at du saa grumt lod strande
 De ædle Hierter, som forgik ved Sole-Sand!

Men Lützov lever dog og doer en trostig Mand.

Over disse kiere Børns jammelige Dod, haver
 Hr. HUGO Lützov selv forfattet en Klage tale, som
 og findes ved bemeldte Herr Munks Tale. Næste
 Aar fik han en nye Sorg, da hans haabefulde Son
 MAGNUS Lützov, Lieutenant ved det Siellandske Re-
 giment, kaldet det Tampske, fød paa Antvorskov Slot
 1661, dode sammesteds i sine blomstrende Aar af
 Svindsøet. Ved disse Bedrovelser og den tiltagende
 Alderdom svækkedes han selv dagligen, saa at han
 tvende Aar derefter, nemlig 1693, ved Døden afgik,
 efterat han havde levet udi 77 Aar, og forestaaet sine
 anbetroede Amter udi 38 Aar. Hans Lig blev hensat
 hos hans tvende Fruers i Gimlinge Kirke, hvor
 et Epitaphium er opsat over hannem. Udi Byen har
 han ladet opbygge et Tattig-Huus til 8 Lemmer (*).
 Han roses meget for sin Gudsfrngt, Forstand, Troes-
 skab og Oprigtighed. Paa Lundsgaard har han
 vel ikke meget kundet opholde sig, efterdi hans anbe-
 troede Amter udfordrede meest hans Nærværelse paa
 Antvorskov.

§. 13.

(*) Hr. Hofmanns Samling af Fundat. Tom. 8. p. 6 og 33.

§. 13.

MARQVORD eller **MARCUS LÜTZOV**, en Søn af Etatsraad og Amtmand **HUGO LÜTZOV** til Lundsgaard og Frue **KAREN JUEL**, var Aar 1690 Hans Kongelig Majestets Edelknabe eller Page og efter sin Faders Død 1693 tiltraadde Gaarde og Gods, efterdi han var den eeneste Søn med Frue **KAREN JUEL**, der tilførte **HUGO LÜTZOV Lundsgaard** og **Jershavge**.

Aar 1696 kjøbte han af Obristlieutenant og Cammerjunker **NIELS KRABBE** til Hverringe, den halve Part udi en Bondegaard udi Over-Kierbye i Drigstrup Sogn. Ikke længe derefter døde **MARCUS LÜTZOV**, formodentlig ugift.

§. 14.

FRIDERIK LÜTZOV, hvis Fader Hr. Etatsraad og Amtmand **Zr. LÜTZOV** og Moderen Frue **IDÉ ROSENKRANTZ**. I sin Ungdom begav han sig udi den Rømeriske Kejsers Tjeneste, og avangerede til Obristlieutenant ved det Kejserslige Artillerie. Han bivaanede den syv Aars blodige Krig imod Tyrken og de Franske, og yderligen vovede sig udi sexten Feldtslage og Steders Beleyringer. Derefter kom han hjem udi Aaret 1689 just ved sin Stedmoders Frue **KAREN JUELS** Død, som han i et Bers, indført ved Jens Munks 1690 udgivne Ligprædiken over hende, beklager med disse Ord:

O grumme Tyrn og misundelig Dod,
 Hvi moder du mig med saa bittert et Stød?
 Hvi har du borttaget min Moder saa fier,
 Hvi skulle jeg komme saa forrigfuld her?
 I Slaget for Wien, for Weizen, Parckan,
 For Offen og Effect, ved Siclos og Gran.
 I Stormen for Vicegrad, Ofens Uttack,
 Neuheusel, Gran, Weisenburg, Caschau,
 Potack,
 Ret aldrig jeg fandtes med forrigfuld Mod,
 Mens yderlig vovet mit Liv og mit Blod.
 For Meinz og for Bonn hvad mig var betrod,
 Forvalted jeg trofast af Hierte og Rod. 2c.

Her i Riget synes Hr. FRIDERIK LÜTZOV at være
 bleven Obrist, og indlod sig i Ægteskab med DORO-
 THEA MAGDALENA VON HARSTAL, en Datter af
 Hr. CHRISTIAN ULRIC VON HARSTAL, Ridder og
 Ober-Staldmester.

Aar 1696 kjøbte FRIDERIK LÜTZOV Gammels-
 gaard i Lolland af JÖRGEN ARNFELD, og ikke længe
 derefter arvede han Lundsgaard og Tershavge
 efter sin Broder MARQVORD LÜTZOV. Ved en Deel
 Bøndergods, som han kjøbte og lagde dertil, forbede
 han Godset anseeligen. Saasom Aar 1699 af
 Hr. PEDER HENRIKSEN KNOG, Sognepræst til Nør-
 re-Bibbye og Alslev paa Falster, en Gaard i Ladbbye
 udi Kiølstrup Sogn: Af Frue METTE GYLDEN-

STIERNE til Naarupgaard, sal. KNUD BILDES til Skier-
vildgaard, 2 Huse i Drigstrup, 1 Huus i Over-
Kierbye og 1 Huus i Bregnsøer, og 2 Parter udi en
Gaard i Hoerlev udi Marslev-Sogn (*), den eene
som hende, den anden som Schoutbynacht JOHAN
SCHINKEL var falden paa Skifte efter deres Moder
og Mormoder Frue LISBETH PODEBUSK, sal. HENRIK
GYLDENSTIERNES til Skovsboe. Skiftet er under-
skrevet og forseglet af hendes Sonner HENRIK BILDE
til Skiervildgaard og AXEL BILDE til Drunggaard.
Endnu samme Aar kiøbte FRIDERIK LÜTZOV af HEN-
RIK MÜLLER til Lønborggaard, Amtmand over Ski-
vehuus, Cancellieraad og Assessor udi Admiralitets-
Collegio, 3 Gaarde i Hunslev. Skiode-Brevet er
underskrevet af HENRIK MÜLLERS tvende Brodre,
CHRISTIAN MÜLLER til Katterup, Amtmand over
Island, og FRANTZ MÜLLER til Grundetved. Aar
1702 fik han af OTTO PEDERSEN HIMMELSTRUP
Krigs-Commissarius udi Fyen og Langeland, Skiode
paa et Smedehuus i Ladbye. Aar 1703 gav han
til Kevninge-Kirke en Solv-Kalk og Disk, hvorom
tilførn er meldt.

Man slutter, at Hr. FRIDERIK LÜTZOV har været
en lærd Mand, og havt Bibliothek her paa Lunds-
gaard;
E 4

(*) Denne Gaard i Hoerlev, ligesom nogle faa andre
Gaarde og Huse, ere siden igien enten solgte fra Lunds-
gaard eller mageskiftede med andet nærmere og bequem-
mere Gods.

gaard; thi Hr. Justitsraad Langebek har fundet skrevet for i en Bog, kaldet Sibyllina Oracula, trykt i Paris 1607 følgende: *Ex Bibliotheca mea Lundsgaardensi Fridrik Lützov.* Hans Dods Aar finder jeg ikke: men seer, at hans Frue med 8te Børn overlevede hannem, og eyede ovennævnte trende Hovedgaarde med underliggende Gods, dog blev hendes Tilstand efterhaanden saa armelig, at hun Aar 1715 den 9 Junii maatte sælge Lundsgaard og Jershavge, og maaskee ved samme Tid Gammelgaard, til hvilken sidste hun havde forhvervet Birke-Net; og blev den kjøbt af Schoutbijnacht HENRIK BRANDT, men nu tilhører Hans Excellence Hr. Geheimeraad Greve ADAM GOTTLOB MOLTKE.

§. 15.

ANNA ZIDONIA, fød Friherrinde af PUTBUS til Kiorupgaard, kjøbte Lundsgaard og Jershavge den 9 Junii Aar 1715 af Hr. Obrist FRIDERIK LÜTZOVs efterladte Frue DOR. MAGD. von HARSTAL. Endskiont Gaarde og Gods tilforn ofte havde været deelte imellem Godskende, var dog Lundsgaard med Bished, i 200 Aar og derover, ikke solgt, eller kommen i fremmede Hænder, før nu.

Aar 1718 den 16 April kjøbte Baronesse PUTBUS, paa den i Odense over en Deel af det gamle Rytter-Gods holdte Auction, efterfølgende Bønder-Gods, som blev lagt under Lundsgaard, nemlig:

1 Gaard

1 Gaard i Drigstrup, 1 Gaard i lille Bihye, 1 Gaard i Bregnoer, 2 Gaarde i Over-Kierbye, og 1 Gaard i Revninge, tilsammen ansatte i nye Matricul for 31 Edr. 6 Skpp. 2 Frkr. og 2 Alb. Hartkorn for 1594 Rdlr. 84 Skill. Kroner. Paa dette Gods fik hun Aar 1719 den 4 Decembr. Kong FRIDERIK den Sjertes Skiode; og da Hovstbemeldte Konge nest forrige Aar 1718 lod ved de anbefalede Commissarier, CHRISTIAN ROSENKRANTZ, Conferentsraad og Amtmand over Nyeborg og Franckier Amter, IVER ANDERSEN, Justitsraad og Amtmand over Assens og Hindsgavls Amter, og PEDER HIMMELSTRUP, Krigsraad, og Krigs- og Land-Commissarius i Syen og Langeland, accordere om noget vist at give for Reluitions-Rettigheden, Kong FRIDERIK den Tredie havde forbeholdt sig til en Deel, fra Kronen bortsolgt Bøndergods og Tiender, saa tilkiøbte Frøken Friherinde af PUTBUS sig Reluitions-Rettigheden til Drigstrup og Revninge Kirke-Tiender, samt til en Deel Bøndergods i Ladbye, Kjørvinge, Marslev, Munkeboe, Drenbye, Drigstrup, Bihye, Bregnoer og Revninge, tilsammen Hartkorn efter de gamle Skioder 121 Edr. 1 Skpp. 3 Frkr. 4 Alb. for 944 Rdlr. 79½ Skill. Herpaa fik hun kongelig Brev og Skiode den 27 Novembr. 1719.

Aar 1722 forfaldt hun i Tvistighed med Hr. Vesheimeraad og Amtmand CHRISTIAN ROSENKRANTZ (da Conferentsraad) til Skovsboe, som Rynkebye

Kirkens Patron, om Præst at kalde til Kynkebye og Kevninge Menigheder. De af Hans Majestet Kong FRIDERIK den Fierde udi Sagen beordrede Commissarier, Hr. LÖVENHJELM, C. SKOUBØ, T. SMITH og L. LUJA, affagde neste Aar saadan Dom, som tilkiendte Hr. Geheimeraad ROSENKRANTZ Ret til at kalde tvende gange Præst, og Lunds-gaards Ewere, eller Kevninge Kirkens Patron, ikkun hver tredie gang, efterdi Kynkebye Sogns Bøndergods Hørtorn befandtes at være over dobbelt saa meget, som Annerets Kevninge. Ved denne Commissariernes Dom forblev det, og Hr. Geheimeraad ROSENKRANTZ kaldte sin Formand Hr. Lauritz Eilskov, efterat Embedet udi 3 Aar havde været ledigt.

Froken Friherrinde af PUTBUS levede bestandigen i ugift Stand, og opnaede en Alder af 61 Aar. Efter nogle Aars Skrøbelighed, som nødte hende den meste Tid at holde Sengen, døde hun paa Lunds-gaard den 13 Martii Aar 1725; den 29de i samme Maaned blev hendes Liig ført til Kevninge Kirke, og Dagen derefter til Kiørup Kirke, hvor hun i Familiens Begravelse blev hensat.

§. 16.

Frue MARGRETHA LEVETZOV kjøbte Lunds-gaard og Tershave efter Baronesse PUTBUSIS Død af MALTE VON PUTBUS, Friherre af Putbus, Einsidelsborg og Kiørup. Skiode-Brevet er udstædt.

udstædt den 19 Novembr. 1727, og underskrevet af HANS HENRIK VON GRAMBOV til Sandagergaard, Obrist over det Tjenske nationale Regiments Infanterie, og af Mads Pederlsen, Forpagter paa Østrupgaard.

Frue LEVETZOV havde været i Ægteskab med Hr. JOCHUM VON DEVITZ, Geheimeraad, General og Ridder af Elephanten, en stor og tapper Helt, som i Krigens Tid under Kong FRIDERIK den Sierte indlagde sig besynderlig Ære, og er derfor hans Navn endnu i god Hukommelse, men døde just ved Krigens Ende Aar 1719. Hannem tilhørte Sviders riksgave, een af de fordeelagtigste og største Herregaarde i Tjen, som midt i forrige Seculo var en Kronens Forlening, og havde et fast Slot, kaldet Hagenstov, ligeledes eiede han Hindsgavel ved Middelfart Sund, som i ganske Dage var af samme Beskaffenhed, som Hagenstov. Disse tvende Herregaarde besad efter hans Død hans Enkefrue, som, da hun ingen Børn havde, testamenterede dem til velbemeldte hendes sal. Herres Broder: Son, Hr. Major DITLEV VON DEVITZ; men Lundsgaard tillagde hun ved Testamente Hans Excellence Hr. Geheimeraad RABENS nest ældste Søsken-Datter.

Frue Geheimeraadinde DEVITZ var en bemidlet Dame. Om det af hende ved Koninge Kirke opbygte og stiftede Hospital er tilforn meldet. Hun opholdt sig ikke meget paa Lundsgaard, men meest i Odens

i Odense paa den store adelige Gaard, som endnu kaldes St. Knuds Kloster. Da hun det Aar 1744 ved Døden var afgaaet, efterat hun nesten udi 20 Aar havde ejet Lundsgaard og Jersbørge, med tilliggende Gods, tiltraadde Hr. Kammerherre DITLEV REVENTLAU, nu Læns greve, Ridder af Elefantten, Over-Kammerherre, Geheimeraad i det Geheimens Conseil &c., som var i Ægteskab med bemeldte Fru FEN RABEN, paa hendes Begne Gaard og Gods; men da Hans Høysædelige Excellence maatte være tilstede i Kiøbenhavn, og den fordervelige Sygdom paa Hornqvæget borttog da fast den bedste Fordeel af Gaarden, betænkte han sig ikke længe i at sælge og afhænde denne Eyendom.

§. 17.

JENS JUEL, Deres Kongelig Majestets Kammerherre, og Herre til Lundsgaard og Jersbørge, kom til Verden den 11 Septembr. Aar 1707. Hans Fader var Hr. KNUD JUEL til Taasinge, Etatsraad og Amtmand over Kiøbenhavns Amt, og hans Moder ELISABETH VON KNUTH; men hans Fars fader den navnkundige og uddødelige Hr. General-Admiral-Vieutenant NIELS JUEL. Han var ifkun et Aar og fire Maaneder gammel, da han mistede sin Hr. Fader; thi han døde den 10 Januarii Aar 1709, og derefter indlod hans Frue Moder sig Aar 1714 udi det andet Ægteskab med Etatsraad Hr. ALEXAN-

DER FRIDERIK VON MÖESTING, som siden blev Ridder af Dannebrog, og Hovmester hos Kendes Kongelig Høyhed, Princesse CHARLOTTA AMALIA, og døde han den 3 Junii 1737; men hun neste Aar den 26 Februarii.

Udi sine unge Aar var Hr. Kammerherre JUEL nogen Tid Udenlands, og opholdt sig meest i Holland. Efter Hiemkomsten blev han Etatsraad, og begav sig i Ægteskab med Frøken IDE VON HOLSTEN, en Datter af Major WULF SIEGFRIED VON HOLSTEN til Gieskov, og Frue IDE SKEEL. Ikke længe derefter købte han Lundegaard og Jerøhavge af Hans Høyrevelige Excellence, Hr. Geheimeraad DITLEV REVENTLAU for 28000 Rixdaler. Skiodet er udstædet Christiansholm den 11 Junii 1747, og underskrevet af Hr. FRIDERIK RABEN, Ridder, Geheimeraad, Stiftesbefuldmægtig over Volland og Falster, og Aumand over Næstved, Marieboe og Hvalsted-Klosters Aumter, og Mathias Zeurhen, Aumterforvalter over Næstved og Marieboe-Klosters Aumter.

Aar 1754 døde hans dydige og elskværdige Frue, hvis Ligg først blev hensat i Revninge Kirke, og siden derfra ført til Torsinge Slotskirke, at indsettes i Familiens Begravelse. Med hende har Hr. Kammerherre JUEL en Datter, ELISABETH JUEL, fød den 12 August 1743, og nu lever i Ægteskab med Hr.

Hr. Greve CHRISTIAN AHLEFELD, Ridder, Kammerherre, og Herre til Bjornemose.

Aar 1762 tilkøbte han sig en, Hospitalet i Odense tilhørende, Bondegaard i Drigstrup for 720 Rdlr., for hvilken Sum, med de aarlige Renter 5 pro Cento, Odense Hospital er først prioriteret og forsikret i Hovedgaarden Lundsgaard. Men Aar 1763 afbrændte Borgegaarden paa Lundsgaard. Da Ilden om Natten eller Morgenen Klokken 3 den 3die November, uvis paa hvad Maade, blev antændt, og alle Folk laae i beste Sovn og Rolighed, havde Hr. Kammerherren lettsligen fundet bleven indebrændt, dersom Guds naadige Forsyn ikke havde styret det saaledes, at en Hund, som laae i hans Sovekammer, ved den første Allarm opvakte hannem, at han igiennem en Dør til Haven slap ufsad ud, og saaledes frelste Livet. Endskjønt Hr. Kammerherren herved tabte noget anseeligt, ey allene ved Bygningen, men og fornemmeligen paa gode Meubler, i sær prægtig Solvton, hvilket fast altsammen af Ilden blev for-
tæret, fandt han sig dog derudi med en rosværdig Stilhed og taalmodigt Sind. Strax derefter gior-
des Anstalter til den nærværende smukke Bygnings Opførelse, hvorom tilforn er meldet.

Aar 1767 den 8 Decembr. bærede Hans Kongelig Majestet hannem med Kammerherre-Nøg-
len. Endelig ligesom han nu har jiret Stedet med en anseelig og vel indrettet Hovedbygning, saa har han

han og meget forbedret Avlingen, og gjort adskillige nyttige Forandringer og Indretninger ved Gaarde og Gods. I før har han foræviget sit Navn, da han sidstnævnte Aar oprettede heraf et **Stambuus**, hvilken **Erection** Hans Kongelig Majestet allernaadigst confirmerede den 15 Januarii Aar 1768. I Kraft deraf bliver **Lundsgaard** og **Tershavge** med underliggende **Jordegods** og **Tiender** først et **Ækte Sæde** for **Hr. Kammerherrens Datter ELISABETH JUEL**, **Grevinde af AHLEFELDT**, dernest henfalder til **Grevindens** næst ældste **Son**, **JENS JUEL** og mandlige **Afkom**, saa længe nogen er til, og derefter til **Comtesse IDE AHLEFELDT** og mandlige **Afkom**. Naar ingen af begges mandlige **Afkom** mere findes, gaaer **Stambuset** paa **Dvindelinien** først til **JENS JUELS**, og dernest til **Comtesse IDES Descendenter**. Bortdoer disse **Grevindens** tvende **Børn**, uden at efterlade **Eivs** **Arvinger**, tiltrædes **Stambuset** paa samme **Maade** af de andre **Børn** og **Descendenter**, saa længe nogen findes. Skulle **Stambusets** retmæssige **Ejere** ikke see sig i **Stand** til at **conservere** det, uden derpaa at **laane** eller **giøre Gield**, da skal det overdrages **Hr. Kammerherrens Søster-Son**, **Grev FRIDERIK LUDVIG SCHULIN**, imod at han **udbetaler 40 til 50000 Rdlr.**

U n h a n g.

Vidisse af Kong FRIDERIC den Andens
 og Rigens Raads Dom ubi en Sag, imelleut
 ULFELD CHRISTOPHERSEN til Jershave, og
 Frue ANNE, PALLE VON MHELLENS til
 Lundsgaard Esterleverfke, udstædet af Kong
 CHRISTIAN den Fierde til
 Frue ANNA ULFELD.

Wi CHRISTIAN den Fierde med Guds
 Raade, Danmarks, Norgis, Wendes
 oc Gottes Konning, Hertug wdi Sles-
 wig, Holstern, Stormarn oc Dytterschen, Gressue
 wdi Oldenborg oc Dellmenherst ic. Gior alle
 Witterligt, att for Os wor schickedt os eckl. Frue
 ANNA WLFELDT, afgangenn WLFELDT CHRISTOF-
 FERSSENS Daatter til Jershaffue, medt ett welbe-
 seglidt Papiers Dombreeff, medt fire Indsegle forre,
 som

som fanttes heel oc holden, wofraben, wofungen, wmaculerett oc ij alle maade woforfalschett, Eudendes Ordt fraa Ordt, som effterfølger: Wi Effterschreffne JACOB WLFELD TILL KOPBÖLLE, JÖRGEN MARSUIN till Dybeck, AXELL WIFFERDT till Apelwoldt oc MORTTEN BROCK thill Barlöse. Giore witterligdt, ath effter denn Befalling os aff Kongl. Mayst. wor Allernaadigste Herre er giffuet oc befaller, att wi os wdi Odensse skulle forsamlte, Söndagen vocem Jucunditatis, som er denn 12 May Aar 1577, oc der sammesteds holde Rettertingh; oc domme paa hues Sager for Hanns Mayst. oc Danmarckes Niges Raadt schulle ordeles thill Allmindelige Herredag wdaf Nyem, Langelandt oc Laashing; Epher som Høybem. Kongl. Maysts. Bressue der om thill Her ridtschingh oc Landschingh ere forkyndede oc wdgangne. Haffuer wi høybemelte Kongl. Maysts. naadigste willie oc befallingh effterkommet, oc og paa samme Thidt vdi Odensse forsamlidt: Och er den 15 Dagh vdi samme Maanet mött for os vdi Rette der sammesteds, Erlig og Welbiurdig mandt WLFELD CHRISTOFFERSEN till Jeröshaffue, oc hafde medt wores steffning vdi Rette steffnet Erlig oc Welbiurdig Fru ANNA PALLI VON MHELLENS effter:

Ieffuersche, medt hendes oc hendes børns Laueuerge,
 Och hende tilthallet for nogen Grund oc Eigendomb,
 som hand formeente hende adt bruge medt Brette,
 som er Gammelstouff, gammel moese, Munckehets
 ten, Rudid, Rue, Espelund oc gierre Enge (*), saa
 oc een bogelund, som han beretter nogen hans Aggre
 paalobber medt enderne, distligeste Stelleberg,
 Truelshaffue oc saa wed Stränden. Tilgemaade
 for hans fader hafuer beklaget sig, adt were brost
 holden, adt han icke hauer bekommet fiell og sølliste
 for enn broderpart wdi Lundsgaardt oc Linds
 gaardt. Da fremfomb forn. Frue ANNA PALLI
 von MHELLENS Effterleffuersche, oc gaff thilkiende
 samme forn. Eigendomb, som han paathallid
 horde hendes Børnn thill, oc satte derfor udi rette,
 om hunn burde adt gaac wdi rette for hendes børns
 gods, om forn. hendes børns werge icke burde adt
 suare derthill epther Lougen. Eher thill suaret forne.
 WLFELDT CHRISTOFFERSENN oc berette, adt hann
 hafde lougligen ladett steffne oc kalde forne. Frue
 ANNE medt hendes Laueuerge, hendes born med
 deres Laueuerge, som hand oc for os beuiste, oc
 hunn

(*) Disse Navne ere endnu bekjendte paa Revinge
 Mark.

hunn hannom icke kunde negtte; Och saatte derforre wdi rette, huad heller hannnd war pligtigh adt føre deres werge thillstede, eller hunn, som medt dennom lougligenn wor kaldett, och om hun icke burde att gaae medt hannom wdi rette, eller føre thillstede forne. børns werge, oc om hand burde adt miste sinn grund oc Eigendomb, som hand kunde hafue rett thill, for de icke wille mode, Eftersom hand hende medt dennom, som forskreffuit, hafde lougligenn ladett kalde. Ther thill suarett forne. Frue ANNE, Erlig oc Welbiurdig JÜRGENN DAA thill Snedinge at were sine Børns rette werge; Och formeente hannom, adt were wdi Kongl. Maysts. forfaldt forhindreth, att hand icke kunde were tilstede, oc wor aff os Dom begierendes: Om hun burde adt gaae medt hannom wdi rette eller icke. Tha efterdy for os wor bewist, adt forne. Frue ANNA medt hendes Laugeuerge, hendes børn medt deres Laugeuerge, wore lougligen kallede, som hun icke heller widste hannom adt negte, oc hun første oc anden Dag nød sitt Skudsmåall, att dersom hun entten medt Kongl. Maysts. wor Naadigste Herres breeffue eller andre noigactige breeffue eller widnisbiurdt kunde beuise, hannom adt were wdi Kongl. Maysts. forfaldt forhindreth, skulle

der ingen Domb (som icke heller thillbørligt) gange; Och dett dog icke, huercken forste, anden eller thredie Dagh, for os bleeff beuist, enten met Kongl. Maysts., JÜRGENN DAAES egen, eller nogen andens breffue eller windisbiurdt, wden hendes egenn munnttlig beretningh: Widste wi icke adt kunde andet derpaa for rette fiende och affsige, End forne. WLFELD T CHRISTOFFERSENN jo bøv adt niude sin steffningh, och hende met hannom adt gaae wdi rette; Med mindre hun hendes børns werge hafde ført tilstede, eller deres louglic forfald ladet bære, eller nogen anden hendes fuldmegtige forordineret, som met hannom om samme Sager wilde gaaett udi rette. Effter sig Leylighed suarett forne. Frue ANNA, oc gaff thilfiende, adt huiß Eigendomb hinn bruger, som forne. WLFELD T paathaller, denn hauer werett brugtt wdi Hr. HOPFUENSKILDS Thid thill Lundsgaardt oc Lindsgaardt, wdi Frue SIMMELS Thid, EILLER BRYSKES Thid, Hr. CLAUS ERICKSÖNS Thid, PALLI ANDERSENS Thid, PALLI ANDERSENS Arffuings Thid, HANS VON MHELLENS Thid, Frue ELLENS Thid, oc hendes Gallig Høsbonds Thid; Huor thill forne. WLFELD T CHRISTOFFERSENN berette, adt enn partt af forne. gode
mendt

mendt hafde haft altt forne. gods vnder hende, saa
 well Lundsgaard, Frue ANNA paa sine Borns
 wegne nu besidder, som Keffninge, hand nu ij
 werge hafuer, oc meente dennom derfore adt kunde
 bruge, huis dennom wor magfeldigh, effterdi de ware
 paa Lundsgaardt besiddendes, oc satte wdi rette, adt
 effterdi forne. gods siden wor skift och deeltt wdi
 blantt PALLIE ANDERSENS Arffuinger, om huer aff
 dennom icke burde adt nyde, huis, thill dett gods de
 bekommett hafue, hafde liggert thilforne med rette;
 Och fremlagde enn Konning FREDRICHS Doms
 wdi Odensse wdgifuen Aar 1527, Mandagen effter
 wor Frue Dag, Bemeldendes som her effterfol-
 ger: Wi FREDRICH med Guds Naade, Dan-
 marckes, Wendes oc Gottes Konningh, wdwalde
 Konge thill Norge, Herttug i Slesuigh, Holstenn,
 Stormarn oc Dytterschenn, Gressue wdi Odens-
 borg oc Dellmenhorst. Siere alle witterligdt, att
 Aar epther Guds Biurdt, MDXXVII, Mandagen
 nest effter wor Frue Dag Assumptionis for wor
 Ketterthingh paa Biscopsgaarden i wor Stadt
 Odensse, Neruerendes os elsk. Hr. TYGE KRABBE,
 Danmarkes Riges Marsk, Hr. MADs ERICHSEN,
 Hr. OFFUE LUNGE, Hr. AXELL BRADE, Ridder,

MOGENS MUNCK, wor Mand oc Raad, JÜRGEN HENNINGSSEN, wor Landsdommer i Syen, oc JENS HUAAS, wor Mand oc Thierner, wor schickedt os elschl. HANS VON MHELLEN wor Mand oc Thierner paa dend ene, oc thilthallett os elschl. CHRISTOFFER PALLISENN, wor Mand oc Thierner paa denn anden Side, for nogen Skouff, Eng oc Eigendomb, liggendes udi Keffninge. Och fremlagde HANS VON MHELLEN ett Riobebreeff, liudendes, att NIELS STEEN haffuer soltt oc Kott HANS VON MHELLEN ald denn deell oc rettighed, som hans Høstrue Frue AGATHA wor thillfaldenn i Lundsgaardt oc Lindsgaardt, med aldt sin tilleggelse thill euindelig eye, som PALLI ANDERSEN i sin Heeffde oc wære hafde, oc sagde sig selff adt hafue arffuedeell derudi paa hans Høstrues wægne, oc hauer derforre tilkøbt fleere Deele i forne Gaarde, oc meentte fordi, att nyde oc beholde ald denn Eigendomb, som bruges thill forne Lundsgaardt oc Lindsgaardt, denn Thid PALLI ANDERSENN hafde baade Lundsgaardt, Lindsgaardt og Keffninge. Der thill suarett os elschl. forne CHRISTOFFER PALLISENN, oc sagde, att denn Eigendomb, de omtretter, ligger i Keffninge Mark, oc att den war aldtidt brugtt thill Keffninge Bye, indrill

indtill saa lenge Hr. HOFFUENSKILDT fick wendt till sig dett gods i Nessninge Bye, oc att PALLI ANDERSENN forne. CHRISTOFFERS Fader ij sin Thidt brugtte nogen de Eigendomb oc Enge ij Nessninge Mark, thill sin egenn behouff, oc lagde nogre de skoffue i fred ij samme mark, paa dett de skulle forbedres; Och fremlagde ett skiffrebress, liudendes, Ath hans nom er tillschiffst noget goods i Nessninge Bye, item, enn Domb, som os elschl. Hr. PEDER LYCKE medt fleere gode mend epher wor befallingh, hafde forsaret oc grandskett Leylighedenn om samme Eigendomb, oc att de ingen besonderlige Eennemerck kunde forfare, dett HANS von MHELLEN burde adt hafue i Nessninge Mark, wndertagenn huis Agger jord, som han bruger thill Lundsgaarde oc thillforne laae till Lundsgaarde, oc huis Eng, som ligger paa samme Jord, oc meente CHRISTOFFER PALLESSENN, att denn Eigendomb, som laae till Nessninge Bye, for Hr. HOFFUENSKILD thilsammen droeg allt goodsset wnder ett Herskaff, bor nu igienn adt bliffue thill samme goods, effterdi dett er deeltt oc skiffst i flere partter emellom alle PALLE ANDERSENS Arffuinger. Tha effter thilthalle, giensuar oc sagens Leylighed, bleeff der saa paasagdt for rette, och dennom emellom
thallert

thallet til Mindelighedt, adt HANS VON MHELLEN
 schall haffue, niude, bruge och beholde alle de Lunde,
 Skoffue oc Eigendomb, som ligger i Lundsgaardts
 marck inden alle fire marckessiell, oc Lundsgaardt medt
 aldt sin tilliggelssse oc Lundsfierringh offuer alld Keff-
 ninge marck medt ald sin tilhoringh, som hannd nu
 bruger medt Ploug oc Lee, oc Grønbierrigs skouff,
 som ligger i Keffninge marck, oc Ossebeck's madh,
 som lobet paa Ossebeck, oc der thill Kops engh, item
 alle Lodseigere i Keffning skulle niude, bruge oc be-
 holde i Keffninge marck, Skouff, Agger od Engh,
 huer till sitt gods, effter som de haffue Lod oc Deell i
 Byen, vden huis HANS VON MHELLEN kan bewise
 medt skifftebrefue, som giord er emellom PALLI AN-
 DERSENS Arffuinge, der noget er hannom serdeles
 wdlagt i nogre andre marcke, adt schall haue till
 Lundsgaard oc Lundsgaard; Giffuett Aar, Dag
 oc Sted, som forskrutt. staar, wnder wortt Signett.
 Derneft i rette lagde hand en Domb aff gode mend
 Wdgiffuen Aar 1555. Thisdagen for Simonis & Jude
 Dagh, liudendes, som her effter follger: Wi Eff-
 terschreffne WERNER SUALLE till Bisboe, Landsdom-
 mer i Syenn, DIDRICH QUIDZOW till Kørbeck, PEDER
 LYCKE till Skoffsbøe, PEDER NORBYE till Brup,

JACOB TÖNISSEN till Broelycke. Wi giøre for alle witterligt med dette wortt obne breeff Aar MDLV. denn Thisdag for Simonis & Judæ dagh, wore wj effter Kongl. Maysts. wor Allernaadigste Herres breef oc strenge befallingh paa Keffninge marcß forsamlidt, oc thill os thoge wi Ertlig oc Welbiurdige mand ANDERS WRNE thill Himmelstrup i Ertlig oc Welbiurdig mands sted PEDER MARGKURSENN thill Ørendrup, medt os en Sag adt here, grandsche och forfare paa forne. Keffninge marcß, om trette oc deele, som wor emellom Ertlige oc Welbiurdige mend, CHRISTOFFER WLFELD T paa Tershaffue paa denn ene, oc Ertlich oc Welbiurdich mand PALLI VAN MHELLEN thill Lundsgaard paa denn anden Side, Da wdfore wj effter samme Kongl. Maysts. befaling, grandskid oc forfore, først om enn engh, som Ertlig oc Welbiurdig mand CHRISTOFFER WLFELD berette for os, adt PALLI VAN MHELLEN hafde ladett slagedt fraa hannom, som løber neden fraa hans aggre en, der i gammell skouff, som han aldhidt bruggt hafuer indtill gierdett, siden att Sallig Kong FREDRICHS Domb der paa wdgangenn ehr, Disligeste berette hand oc beuiste, medt Aastederne ett andersteds der hoer, att hans Engmaall udløb fraa hans Agger

land oc indtill gierdett, ligesom PALLI VON MHEL-
 LENS bondes Engmaall oc skouff vdlob fraa hanns
 Aggre ender, oc thill gierdidt, Disligste forfore wi
 Vindsfierings Ende i forne. gamell skouff, som oc
 lober vd till gierdet, saa breett som LAURIDS TYGE-
 SENS Jord, som hand bruger aff Vindsfierding, som
 er PALLI VON MHELLENS Bunde. Disligste forfore
 wi enn eng paa Keffninge marck liggendes, som
 kaldes gammel moese, som CHRISTOFFER WLF-
 FELDT berette for os, att hand hafde Kongl. Maysts.
 Domb paa, som wor demptt till Keffning Bye,
 som PALLI van MHELLEN nu bruger moed samme
 Kongl. Maysts. Domb. Der thill suarett forne.
 PALLI VON MHELLEN, oc sagde, att hand hafde
 aldhidt brugtt denn samme engh, siden att Hanns
 Moder dode, oc ey CHRISTOFFER WLFELDT hafde
 befattet sig medt same eng siden. Disligste berette
 CHRISTOFFER WLFELD oc beklagede, adt PALLI
 VON MHELLEN brugtte Rudidt, som Sandemend
 soere fraa Thuinge (*) oc till Keffninge marck och
 Esbelund, som ligger i Keffninge marck, moed
 Sallig Kong FREDRICHS Dombs Liudellse.

Der

(*) Tvinge er en liden Bye i Rynkebye Sogn, hvis Mark
 stoder til Arninge Byes Mark.

Der ihill suarett forne. FALLI VON MHELLEN oc sagde, att hand brugtte dett, siden hanns Moder dode; Da frem i Rette effidt wi aldt huis bressue oc bewisningh, som de hafde paa forne. Keffninge marck oc paa disse forne. Aasteder, som nu forbedt ehr, da strags i rette lagde de begge partter Sallig Kong FREDRICHS Domb, saa liudendes, adt HANS VON MHELLEN schall niude Eindsfierding offuer Keffninge marck, saa wiitt som hand dem did brugtte medt Moug oc Lee, Och alle Lods eigre i Keffninge skulle niude, bruge oc beholde i Keffninge marck, Skouff, Agger, eng huer till sitt goeds, epther som de hafue Lod oc Deel i Byenn, som samme Kongl. Maysts. Domb yddermeere bemelder, indeholder oc vduiser. Derneft frem i rette effett wi af FALLI VON MHELLEN, om hand hafde nogre andre bressue oc bewisning paa disse forne. Aasteder paa Keffninge marck, end hand nu i Dag for os i rette lagde, da wilde wi legge hannon thid fore, adt fore dennem i rette, Da sagde hannd nen, adt hand hafde ingen anden bressue paa denne thidt, end same Kongl. Maysts. Domb, som hand i Dag for os i Rette lagde. Eha effter Thithalle, giensuar, breeff oc beuifning, Sag-

fens Venlighedt, som da for os i rette lagdes, sagde wij der saa paa for rette, adt CHRISTOFFER WLFELDT bør adt niude denn eng oc skouff i gammel skouff, saa wiitt som lober wd fraa hans Aggre Jord oc ender, oc till gierdett, som han hauer hafft i heeffdt oc haand, oc brugtt siden, adt Sallig Kong FREDRICHS Domb wdgiick, som nu PALLI VON MHELLEN i dette Aar hafuer ladett slaa hannom fraa med wrette. Disligste bor oc Vindsfierring for sin Aggre ender wd adt løbe indtill gierdett, som PALLI VON MHELLENS thiener bruger, som forschreffuitt staar; Disligste effterdi adt PALLI VON MHELLEN bruger Gammelmoese, Ruddidt oc Esbeslund, mod Kongl. Maysts. Domb, da maa CHRISTOFFER WLFELDT dett forfølge for sin tilbørlige dommer, som dett sig bør att forfølges. Att saa giick oc foer, Till ydermere Bindisbiurdt trycke wij wores beseglinge, hengendes neden dette wortt obne breeff, Datum anno, die & loco, ut supra dictum est. Tha effter tilthalle, Gienstuar, breef oc segell oc den Sags Venlighedt, bleef der saa paa affsagdt for rette, att effterdi befindes Stormegtigste Forste, Kong FREDRICH den første Sallig oc Høylofflig Thuekommesse, med Hans Maysts. Raad

Raad att hafue domptt paa, oc till Mindelighedt
 forhandlidt-huis, som HANS VON MHELLEN skulle
 bruge thill Lundsgaardt, saa oc huis Lodsejerne
 udi Ræffninge skulle bruge, Och der siden epther
 Kongl. Maysts. Konning CHRISTIANS denn
 thredie fallig oc hoylofflig Thuekommelse Bes-
 falling haffuer werett Riddermendsmenndt paa forne.
 Aasteder, oc de hauer formeltt, adt forne. PALLI VON
 MHELLEN hauer brugtt gammelmoesse, Ruddid oc
 Esbelund emoed Konningh FREDRICHS Domb,
 Kunde wi icke andet kiende eller for rette affsige,
 end att forne. WLPFELDT CHRISTOFFERSEN bor adt
 niude sin anpart wdaff huis grund oc eigendomb,
 som forne. gode Mends Breeff formeller, PALLI VON
 MHELLEN adt hafue brugtt emoed Kong FRE-
 DRICHS Dom, Emeden oc ald denn Grund
 forne. gode mends breek oc Dom staar wd sin
 fulde magtt, Disligste PALLI VON MHELLENS Arff-
 uinge adt niude, bruge oc beholde altt, huis hoy-
 bem. Kong FREDRICHS dom omformeller,
 wdi Lundsgaardsmarck, saa oc Lindsfierding offuer
 ald Ræffninge grundt, saa wiitt hoybem. Kongl.
 Maysts. domb dennoin kand tilholde, Disligste
 andre Lodseyre i Ræffninge, huis de epther Kong

FREDRICHS domb' kand haue rett thill, effter som de hafue Lod oc deell wdi Godjett, Men huis andre Aasteder, som forne. WLFELDT tilthaler forne. Frue ANNA forre, som icke findes i Kong FREDRICHS domb (eller de gode mends) bemellett, Effterdi dett aff os icke kunde ordeles, med mindre det tages wdi Dzenschin, fantt wi dennom, thill adt thage enn Kongl. Maysts. befalling till gode mend, som den Leylighed kunde forsare, Och dennom: der om att skillie; Wdi lige maade, Effter som forne. WLFELDT CHRISTOFFERSEN formeente hans Fader icke adt hafue bekommett fylliste for sin Anpartt wdi Lundsgaard. Da effterdi dett er Urff paa adt giore, fantt wi dennom oc till att thage paa baade Sider enn Kongl. Maysts. befallingh thill deres Sambsrender, som derom kand fiende huis rett chr; Thill ydermere Widnisbiurd tryckendes woress Signetter her neden under. Datum anno die & loco ut supra. Och fanttes schreffuiddt vden paa samme Papiers Dombreeff, Mandagen. denn 6 Dag Februarii wor dette gode mends breeff thest paa Berigherrids thingh, Nar 1598, for Dommer oc Sandmend, Ittein bleeff denne dom thest oc paaschreffuitt paa

Kierts

Kiertteminde byethingh denn 16 Junii Anno 1606.
His visis, lectis & auditis, lucide protestamur,
Data in Castro nostro Neoburgo 10. die Junii
1618. Nostro ad Causas sub sigillo, Teste
JACOBO WLFELDIO,
Justiciario nostro
dilecto.
